

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز یکشنبه (۲۱) آبانماه ۱۳۴۶

فهرست مطالب:

۸- طرح و تصویب گزارش کمیسیون دادگستری

مربوط به اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی

اصلاح قانون تشدید مجازات عبور دهندگان اشخاص

غیرمجاز از مرز و ابلاغ بدولت .

۹- طرح گزارش شور اول گزارش کمیسیون

دارائی راجع بحقوق بارگیری و تخلیه در مورد

کشتی هائی که معادل ظرفیت بارگیری نمیشوند .

۱۰- طرح گزارش شور اول کمیسیون اقتصاد

راجع بموافقت نامه همکاری فنی و اقتصادی بین

دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری بلغارستان .

۱۱- قرائت يك فقره نامه رسیده از دولت در

اجرای قانون نحوه خریدماشین آلات و سایر لوازم

برای اجرای طرحهای مصوب برنامه های عمرانی

کشور .

۱۲- ختم جلسه

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .

۳- بیانات قبل از دستور آقایان: دکتر عظیمی

دکتر امین - دکتر درودی - دکتر وفا .

۴- تصویب صورت جلسه .

۴- معرفی آقای علی اصغر ادیب محمدی

بمعاونت وزارت کشور بوسیله آقای وزیر کشور .

۵- تقدیم يك فقره لایحه مربوط به ملی کردن

منابع آب کشور بوسیله وزیر آب و برق .

۶- تقدیم ۵ فقره لایحه تصویب نامه ای بوسیله

آقای معاون وزارت دارائی .

۷- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون

دارائی راجع به تشکیل وزارت اصلاحات ارضی و

نعاون روستائی و ارسال بمجلس سنا .

مجلس در ساعت نه صبح بریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید .

(شرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان :

مهرزاد - رضازاده - دکتر عظیمی - مهندس اربابی

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .

آموزگار - جاماسبی - رضوی - مهندس سہم الدینی -
دکتر فریدون بویم - خانلر قراچورلو - بختیاری پور - دکتر
برومند - مهندس پروشانی - مهندس زنجانی - مهندس
قادری پناه - مافی - دکتر اسفندیاری

غائبین بی اجازه - آقایان :

دکتر ابریشمی - شیخ بهائی

غائبین مریض - آقایان :

دکتر صاحب قلم - طباطبائی - مجد - ادیب سمعی -
پرویزی - بردلی - عامری - ارسنجانی - بانو دکتر
دولت شاهی

۴ - بیانات قبل از دستور آقایان: عظیمی -

دکتر امین - دکتر درودی - دکتر وفا

رئیس - نطقهای قبل از دستور را شروع میکنیم
آقای دکتر عظیمی تشریف بیاورید

دکتر عظیمی - هفته پیش این افتخار نصیب بنده و
همکاران عزیزم نمایندگان شیراز شد که شاهد احساسات
شاهدوستی مردم شیراز در مسیر موکب ملوکانه باشیم ،
سفر شاهنشاه به شیراز و بنادر جنوب پیوسته به ایام فرخنده
تاجگذاری بود و این نشانه عنایت و توجه خاص شاهانه
به خطه فارس و بنادر جنوب بود و به سیاستگزاری از این
توجه و عنایت خاص ؛ مردم شیراز با قلبی پر از احساس به
استقبال مقدم شاهنشاه شتافتند و قلب پر احساس خودشان
را در مقدم شاهنشاه گستر دند ، احساسات مردم شیراز و
بنادر در سفر شاهنشاه چیزی نیست که بگفتن بیاید اما
اگر بخواهیم سبب علت این احساسات را پیدا کنیم باید
آنرا نزد رهبر خردمند ملت ایران بجوئیم ، مردم فارس
و بنادر شاهنشاه را آزاد کننده خودشان میشناسند (صحیح
است) و مردم فارس و بنادر و همه مردم ایران امید بسته اند
که شاهنشاه مجد و عظمت و سیادت دیرین ایران و در خلیج
فارس تجدید نمایند (صحیح است) شاهنشاه با انقلاب سفید
اجتماعی ایران فتودالیسم را از کشور ما ریشه کن کردند
(صحیح است) و بدنبال آن کتاف فتودالها در فارس و از کون

بندر عوض شده و در آنجا طلابه نیروی برومند در بیائی
ایران که وارث پرافتخارترین سنن ایران یعنی جانبازی
درواه ایران است نمودار بود (احسنت) ناوگان نیروی
در بیائی ایران بمردم ایران و مردم فارس و بمردم بنادر
جنوب غرور و امید میبخشد (صحیح است) مردم بنادر
میبینند که چگونه فرزندان دلیر و شجاع آنها آماده
حراست از خلیج فارس این منطقه حیاتی و این فضای
حیاتی ایران هستند (صحیح است) آنها میبینند که چگونه
پرچم ایران در سراسر قلمرو وسیع خلیج فارس به اهتزاز
درآمده است ، آنها این منظره جانبخش را با غرور و
با افتخار نظاره میکنند و خاطرہ آن دورانی را که پرچم
دیگران بناحق در قسمتی از خلیج فارس و در فضای حیاتی
ما بر افراشته بود دارند از یاد میبرند ، حاکمیت مملکت
خوشبختانه بر خلیج فارس همیشه مستقر بوده و مستقر
خواهد ماند و ما برای استقرار این حاکمیت محتاج جواز
این و آن نیستیم (صحیح است) کشور مادر خاور میانه بقول
دوست دشمن ازارکان عمده ثبات منطقه است (صحیح
است) کشور ما با سیاست مستقل ملی خویش میتواند وفادار
است امنیت و صلح را در منطقه و علی الخصوص در خلیج
فارس حفظ کند و این امنیت و این صلح نه تنها به نفع منطقه
بلکه به نفع دنیاست (صحیح است) مردم بنادر با این احساس
با استقبال شاهنشاه خویش شتافتند ، شاهنشاهی که غرور
و سر بلندی و افتخار و شرف و حیثیت ملی را همراه با آسایش
و رفاه ، همراه با عظمت ، همراه با شوق به خدمت و فعالیت
همه مردم ایران مخصوصاً مردم محروم جنوب ایران
ارزانی کردند و شاهنشاه شاهد این احساسات بیشائبه بودند ،
بنده از طرف خود و همکاران عزیزم نمایندگان محترم
شیراز ، آقای مهرزاد و سایر دوستان نماینده شیراز در
پارلمان زبان سپاس مردم شیراز و فارس
به پیشگاه شاهنشاه هستیم ، فارس امیدوار است ، فارس
بنده روشنی در پیش دارد ، فارس در سایه لطف شاهنشاه
زندگی تازه ای را آغاز کرده است ، آنچه را که فتودالیسم
منقور نمیخواست فارس داشته باشد شاهنشاه بفارس و

مردم فارس بخشیدند (صحیح است) شاهنشاه در سفر اخیر
شیراز متوجه شد که برای مردم به ارمغان بردن و فرمودند
برنامه بزرگی برای صنعتی شدن شیراز و فارس و بنادر
به اجرا گذاشته خواهد شد (انشاءالله) فارس استعداد
صنعتی شدن دارد و متأسفانه در گذشته فتودالیسم نگذاشته
بود که این استعداد موجود توجه قرار بگیرد شیراز در گذشته
لقب دارالعلم داشته است ، شاهنشاه به این لقب معنی و
مفهوم واقعی خودش را بخشیدند و هر کس امروز وارد
شیراز میشود ، احساس میکند که شیراز شهر دانشگاهی
است ولی آن روزی که بنای رفیع و عظیم دانشگاه پهلوی
برپا شود فارس آنروز ، شیراز آن روز شهر دانشگاهی
شیراز آنروز ، باشهر دانشگاهی امروز قابل قیاس نخواهد
بود ، یکدم افراد شهر شیراز در آنروز دانشگاه خواهند
بود و این عظمت و حیثیت علمی سابق که شیراز و فارس
داشته است از نواحیا میشود ، بنده بهمین جاسخن را
ختم میکنم و باز عرض میکنم فارس و بنادر هر چه دارد
و هر چه نصیب شده همه از یمن رهبری شاهنشاه است
(صحیح است) که چون غور شنید بر سراسر کشور یکسان
میتابد و بنده بنام فارس در پیشگاه این روشنی تابناک
سر تعظیم فرود میآورم (احسنت - آفرین).

رئیس - آقای دکتر امین بفرمائید

دکتر شفیع امین - بنام خداوند بیکتاملت سعادت مند
و حق شناس ایران آبانماه ۱۳۴۶ را بیاد بهترین روزهای
زندگی خود و تاریخ معاصر و روزهای پر شکوه و عظمت
وطن در اعماق قلوب پر مهر خود حفظ نموده و اوراق زرین
تاریخ مین مقدس مانیز روزهای پر فرو شکوه جشن های
تاجگذاری را به دوران با عظمت تاجگذاری شاهنشاهان
ایران باستان تا ۲۵۰۰ سال مربوط خواهد ساخت و برای
نسل آینده روزهای بهتر و درخشانده بامدارک مثبت و روشن
و ترقیات بزرگ و روز افزون عملان شان خواهد داد
پیشوای عالیقدر شاهنشاه آریامهر محبوب ما در دوره
تاجگذاری فرمودند که مدت ۲۶ سال شبانه روز برای تأمین
رفاه و سعادت ملت خود توجه فرموده ، زحمت کشیده و
فداکاری نموده اند حتی تا پای جان ، برای دھائی ملت خود

حاضر شدند که خدای بزرگ و دعای ملت حشمتناز ایران همواره ذات مقدسشان را در پناه خود حفظ فرموده است، رهبر بلندمرتبت مادر روزهای تاجگذاری فرمودند که ملت ایران نتایج مثبت و خدمات گرانبهائی که در خدمت بزرگ ایشان را عمل داده و حس نموده و از موهبت آن بهره مند شده است ۲۷ میلیون زن و مرد و خرد و کلان مردم ایران قلبشان مملو از مهر شاه و میهن و مقام شامخ سلطنت بوده است مخصوصاً در سالهای اخیر نتایج انقلاب مقدس شاه و ملت در شهرها و قصبات و دهات مخصوصاً در تبریز و شهرستانها و قصبات آذربایجان برای تأمین راحتی و رفاه و سعادت ملت بچشم میخورد و اکثر آراء راه سعادت و ترقی و پیشرفت را سیر میکنند و امیدواری بیشتری پیدا میکنند، نامه ها و اطلاعات و اخبار زیادی که از شهرستانهای مختلف مخصوصاً تبریز و شهرستانها و قصبات و دهات آذربایجان رسیده همه حاکی از احساسات عمیق و قلبی مملو از حشمتنازی و سپاسگزاری از شاهنشاه آریامهر پیشوای بزرگ ملت ایران بوده و از نزدیک دیدیم بزرگترین علاقه و پیوند ملت با پیشوای تاجدار خود را با مقام سلطنت مینماید مطلب خیلی مهمی که میخواستیم عرض کنیم اینست که امسال تابستان در خدمت همکاران محترم در قصبات آذربایجان عملاً شاهد بودیم علاقه زیاد برادران و خواهران بکار و فعالیت اجتماعی در روستاها بود که از عوامل مهم انقلاب و نتایج بزرگ انقلاب شاه و ملت است که در همه ساکنین و اهالی روستا نشین و شهری دیده میشود که نوید سعادت و رستگاری و ترقی و پیشرفت بیشتری برای آینده می دهد که با اتحاد و یگانگی اجتماع ما را پیش خواهد برد، برادران عزیز ما سربازان فداکار، سپاهیان دانش و بهداشت و ترویج آبادانی در دهات با علاقه و عشق زیاد به شاهنشاه و ملت و میهن عزیز خدمت میکنند و شبانروز زحمت میکنند، بنده با چند نفر از سپاهیان دانش در هشتگرد و سایر دهات آذربایجان که اکثر آراء برادران مازندرانی و گیلانی و خراسانی بودند سرخورد نموده و صحبت نمودم این جوانان پرشور بقدری از کار و زحمت خود در شوق و عشق و علاقه بودند که میتوانم با راحتی بگویم

که خیمات این جوانان یکی از عوامل مهم ضیافت و سعادت و ترقی نسل آینده خواهد بود، برادران و خواهران ما در دهات بقدری بنعمت و سعادت بزرگی که با علاقه پیشوای بزرگمان نصیب آنها شده و صاحب زمین و آب شده اند ستایش و سپاسگزاری میکنند که زبان از تقریر و قلم از تحریر عاجز است حتم دارم که مردم با فعالیتها و تکیه برای آبادانی میکنند و نیز ایمان داریم که عموم ملت ایران عملاً با کار و کوشش و فداکاری شبانروزی خود انشاء الله خواهند توانست مراتب حشمتنازی و سپاسگزاری خود را به پیشگاه رهبر خردمند خود تقدیم نمایند. سه اصل مهم و تکمیلی که شاهنشاه ما انشاء فرمودند امیدوارم با علاقه دولت فعال ما هر چه زودتر عملی شود، آب اساس زندگی کشاورزی است که باید هر چه زودتر تحت نظم و کنترل در آید و نگذاریم این نعمت بزرگ بهدر برود و ببخود مورد سوء استفاده قرار بگیرد و وضعیت ادارات ما و کارمندان ادارات که اغلب متأسفانه موجب نارضایتی مراجعین بوده و بعضاً با تامل کار میکنند باید با پیروی از نیات شاهنشاه عالیقدر خود را با انقلاب عظیم شاه و ملت هم آهنگ سازند و در عین حال باید زندگی کارمندان دولت تأمین بشود، حقوقشان ترمیم بشود حتی حقوق بازنشستگان باید ترمیم شود که همه از زندگی راحت بر خوردار بشوند و دلشان به کار بیاید باید به آنها امکان داد که کار بکنند و خود را خدمتگزار ملت بدانند و روی نظم و دیسیپلینی کار بکنند، باید آنها خودشان را با این انقلاب آماده بکنند و خودشان را خدمتگزار ملت بدانند و دولت هم زندگی آنها را تأمین بکند و آنها نظریات دولت و خواسته های بزرگ شاهنشاه ما را عملی بکنند و با این انقلاب بزرگ هم آهنگ باشند تا همه بتوانیم در سعادت و آبادانی و ترقیات و ترقیات وطن عزیز خود و در مقابل خدا و شاهنشاه عظیم الشان و وجدان خودمان بیش از پیش سر بلند باشیم (انشاء الله) و کار و کوشش و فداکاری نمائیم و حتماً هم به این ترتیب موفق و کامیاب خواهیم شد، بنده با استفاده از فرصت خواستم مراتب تشکر خود را از اقداماتی که دولت با علاقه کامل و سرعت زیادی

که در اجرای برنامه های عمران و آبادانی و راهسازی و اجتماعی انجام داده بعرض همکاران محترم برسانم مخصوصاً زحمانی که سازمان برنامه و وزارت راه در ساختن راهها مخصوصاً راه ناکستان - تبریز و بازرگان انجام دادند تشکر کنم، دو تقاضا از دولت داشتم یکی نسبت به ساختمان راه شهرستان هشتگرد تبریز میباشد هشتگرد یکی از شهرستانهای مهم و حاصلخیز آذربایجان است در این چند ماه در تابستان که آنجا بودم این شهرستان مهم که ۱۸۰۰۰۰ هزار نفوس و جمعیت دارد ملاحظه کردم که متأسفانه فاقد راه میباشد از جناب آقای وزیر مشاور تقاضا دارم که این شهرستان که شهرستان بزرگ کشاورزی و دارای زمینهای خوب و حاصلخیز میباشد در یک چنین شهرستان بزرگی ۲۰ - ۳۰ کیلومتر راه درجه شوم هم ساخته نشده و تازه شروع کرده اند که بسازند تقاضا میکنم که سازمان برنامه و وزارت راه نسبت به این راه توجه بکند، وزارت آموزش و پرورش با وجود تذکراتی که بنده قبلاً داده بودم و آقایان همکاران هم تذکراتی دادند متأسفانه وضع مدارس در این شهرستان با ۱۸۰ هزار جمعیت هیچ خوب نیست بنده جداً از آقای وزیر آموزش و پرورش و دستگاه آموزش و پرورش خواستارم بسمتداری آنجا توجه کنند به بودجه آنجا توجه بکنند چون فعلاً دبیرستان برای این ۱۸۰ هزار نفر وجود ندارد دبیرستان حرفه ای هم ندارد اقلاً یک دبیرستان کشاورزی و یک دبیرستان سه کلاسه متوسطه در آنجا لازم دارد همچنین از وزارت آبادانی و مسکن تقاضا دارم نسبت به ساختمانهای دولتی و سازمانی این شهرستان توجه کنند چون تا بحال هیچ ساختمان دولتی و سازمانی ساخته نشده است اسمش شهرستان است ولی متأسفانه توجهی به آن نشده است فقط شیر و خورشید سرخ یک در مانگاهی در آنجا ساخته که بنده خیلی تشکر میکنم همینطور یکی از بخشهای مهم که ما داریم و در نهایت ناراحتی هستند جزیره باشبه جزیره شاهی است که دارای ۱۲ پارچه آبادی است اینها ۲۰ - ۳۰ کیلومتر راه میخواهند یعنی برای تأمین راحتی و سعادتشان ۳۰ کیلومتر راه میخواهند زمین مسطحی است که که پل میخواهد و نه زحمت و خرج زیادی دارد که

با خاکریزی و شن ریزی ساخته میشود بنظر من دولت و وزارت راه که میخواهد یک اتوبان بزرگی بین تهران و قزوین و سایر شهرستانها بسازند و انشاء الله خواهد ساخت این سی کیلومتر راه را هم بسازند خرج زیادی هم ندارد و امیدوارم دولت مخصوصاً وزارت راه و سازمان برنامه توجه کند که این خواسته های همشهریان ما برآورده شود (احسن) در دهات ما اهالی مخصوصاً دهاتیها جز راه، آب، برق، مدرسه و درمانگاه چیز دیگری نمیخواهند، همه با امیدواری خوش و راحتی به آینده زمینهایشان را آباد میکنند، آنها بزمینهایشان چسبیده اند و در تأمین راحتی خود و خانواده شان کوشا هستند، امیدوارم با توجه دولت مخصوصاً وزارت خانه های مربوطه مخصوصاً وزارت راه، وزارت آموزش و پرورش، وزارت آبادانی و مسکن، سازمان برنامه و وزارت آب و برق این خواسته های دهات تأمین شود که حداقل خواسته های اهالی دهات که خواسته های اساسی پیشوای ما نیز هست تأمین شود، انشاء الله با فعالیت دولت فعالان عملی خواهد شد که بتوانیم از ثمرات مثبت و مفرقیانه این انقلاب بهره مند بشویم، بنده از لطف دوستان و همکاران محترم سپاسگزارم (احسن).

رئیس - آقای دکتر درودی بفرمائید.

دکتر درودی - بنده موقع بحث در برنامه دولت

میخواستیم راجع به انقلاب اداری صحبت کنیم که فرصت نشد ولی چون هنوز تعبیرات گوناگون از آن میشود امروز درین ساحت مقدس بدون اینکه وارد جزئیات شوم کلیاتی بعرض همکاران عزیزم میرسانم.

انقلاب اداری و آموزشی یکی از مهمترین و در عین

حال دشوارترین اصول انقلاب شاه و مردم میباشد که منشور آن در روز افتتاح مجلسین توسط رهبر عالیقدر انقلاب شرفصدور یافت مهم از این جهت است که در اجتماع امروزی ما کسی نیست که روزی چندین بار مستقیم و یا غیر مستقیم با مؤسسات دولتی سرو کار نداشته باشد. دشوار از این نظر است که مسائل اداری غالباً بقدری پیچیده و درهم و دارای جنبه های متضاد میباشد که اتخاذ تصمیم نسبت به آن کار آسانی نیست از طرف دیگر هر ساله بسیاری از جوانان ما فارغ التحصیل میشوند و تعداد زیادی هم

شغل در اجرای اصل نوسازی کشور در بخشهای خصوصی و دولتی ایجاد میشود ولی اگر برنامه‌های آموزشی کماکان اجرا شود چون رشته‌های تحصیلی فارغ التحصیلان با شرایط احراز شغل‌های ایجاد شده تطبیق نمیکند چنانچه بکار و شغلها بلامتصدی باید بماند.

حال باید دید مشکلات اداری ما اولاً از کجا ناشی شده ثانیاً تاکنون برای رفع این مشکلات چه اقداماتی بعمل آمده است ثالثاً چه اقدامات دیگر باید بعمل آید.

۱- منشاء مشکلات موجود:

برای اینکه بدانیم مشکلات موجود از کجا ناشی شده نگاه بگذشته میانداریم. قبل از شهریور سال ۱۳۲۰ که اصل تفکیک قوا رعایت میشد هر يك از قوای مقننه و مجریه به انجام وظائف اصلی خود میپرداختند و در کار یکدیگر دخالت نمیکردند لذا سیاست از اداره منفک و مجزی بود.

پس از شهریور بیست جنگ دوم جهانی وقایعی در کشور ما ایجاد کرد که این تعادل بهم خورد. قوه مقننه در کار قوه مجریه از حدود نظارت تجاوز کرد و دخالت نمود و این دخالت بجائی رسید که کابینه‌ها در فاصله زمانی کوتاه تغییر میکردند. در مدتی هم که مشغول کار بودند بعلمت این قبیل دخالت‌ها کلاهی از پیش نصیرت.

یکی از کابینه‌ها پس از دو ماه زمامداری استیضاح شد و پس از مهلت مقرر جواب استیضاح چنین داده شد: مدت عمر این کابینه سه ماه است ماه اول برای تبادل نظر بانمایندگان در انتخاب وزیران و همکاران گذشت ماه دوم وقت ما صرف بحث در برنامه دولت و گرفتن رأی اعتماد شده و ماه سوم ما هم تحت استیضاح بودیم.

دخالت‌های مزبور باعث شد که دولتها نتوانند برنامه سالانه داشته و بر اساس آن بودجه تهیه نمایند لذا قوانین بودجه در موقع پرداخت حقوق مستخدمین دولت اضطراب بصورت $\frac{1}{12}$ و $\frac{2}{12}$ تصویب میشد. معذک برای اینکه اجرای برنامه‌های عمرانی معوق نماند قانون برنامه هفت ساله اول تصویب شد ولی چون تخصیص اعتبارات بصورت کلی بود امکان نداشت برنامه‌های مشخصی برای مملکت تدوین

کرد تا بر اساس آن نیروی انسانی لازم تربیت شود بنابر این برنامه‌های آموزشی بدون توجه به احتیاجات آتی مملکت اجرا شد تا بر حله‌ای رسیدیم که بعلمت عدم تطبیق رشته‌های تحصیلی با احتیاجات مملکت، فارغ التحصیلان مایبکار ماندند در صورتیکه برای اجرای برنامه‌ها محتاج بودیم متخصص از خارج بیآوریم. از طرف دیگر بعضی از نمایندگان مجبور بودند قوانین را در جهت منافع موکلین متنفذ تصویب برسانند و با مأمورین دولت را تحت فشار قرار دهند تا قوانین و نظامات اداری را برای تأمین خواسته‌های آنان زیر پا بگذارند به این ترتیب قوانین موضوعه از اعتبار افتاد و نظم و نسق در مؤسسات دولتی دچار رخوت و سستی گشت و وضع نابسامانی ایجاد شد.

۲- آغاز اصلاحات: پس از آنکه قیام ملی ۲۸ مرداد ۳۲ دوران هرج و مرج را سپری کرد نظم و نسق مجدداً برقرار شد و آب رفته بجوی باز گشت عده‌ای از مستخدمین دولت در سالهای ۳۳ و ۳۴ در داخل و با خارج کشور آموزش لازم را فرا گرفته و از سال ۱۳۳۵ اصلاحات اداری رسماً مورد توجه قرار گرفت در آن موقع کارشناسان بسیاری از مؤسسات مختلف بین‌المللی با وزارتخانه‌ها همکاری میکردند پس از بررسی‌ها و مطالعات فراوان همان اصل تفکیک سیاست از اداره درمان اصلی درد شناخته شد و برای تأمین این منظور در سال ۳۶ قانون معاونین ثابت اداری به تصویب رسید. هدف قانون مزبور این بود که امور اداری وزارتخانه‌ها توسط معاون ثابت اداری و امور سیاسی توسط وزیر فیصله یابد و در حقیقت در هر وزارتخانه دو وزیر وجود داشته باشد یکی وزیر اداری و دیگری وزیر سیاسی.

استناد طرفداران این فکر این بود که وزارت شغل سیاسی است و با این تدبیر میتوان سیاست را از اداره تفکیک کرد. تناقض این فکر با اصل مسئولیت وزراء از همان اوائل تهیه لایحه قانون مزبور مورد توجه قرار گرفت و با تمام تدابیری که در متن قانون برای اجتناب از این تناقض اتخاذ شد معذک چون تدابیر مزبور کافی نبود قانون معاونین ثابت آنطور که مورد نظر بود هیچگاه جامعه عمل نپوشید در این دوره اقدامات اصلاحی زیادی

در زمینه بودجه و استخدام و سازمان طرح ریزی شد بطوریکه در سال ۳۷ بموجب بررسیهای اداره همکاریهای بین‌المللی وزارت خارجه آمریکا فعالیت‌های ایران در زمینه اصلاحات اداری در دنیا بی نظیر بوده است ولی چون این اقدامات اصلاحی با منافع اقلیت متنفذ که سر نوشت انتخابات را بدست داشتند و مستقیم و باینتر مستقیم در کار دولت اعمال نفوذ مینمودند مغایر بود لذا طرح‌های مزبور کمتر از قوه به فعل درآمد و علاوه بر اینکه کارشناسان خارجی هم نتوانستند کاری از پیش ببرند هر نوع اقدام اصلاحی دیگر نیز بی نتیجه میماند مثال بارز آن لایحه اصلاحات ارضی میباشد که در سال ۱۳۳۸ بفرمان شاهنشاه تقدیم مجلس شد و قانونی بکلی بی‌معنی و بی‌اثر از مجلس بیرون آمد (صفحه ۱۶ کتاب انقلاب سفید).

تلاش قطعی: انقلاب شاه و مردم که بشفع اکثریت بود ریشه فساد را قطع کرد. هدفهای قوای مقننه و مجریه را هم آهنگ نمود و هر دو قوه ناگزیر شدند وظایف خود را در جهت منافع اکثریت مردم انجام دهند لذا برای اینکه عملیات دولتی در محدوده هدفهای انقلاب اجرا شود بودجه برنامه‌ای به مرحله عمل درآمد. این روش بودجه بندی مراحل مقدماتی خود را طی میکند و امید است که طرف چند سال آتی بتوانیم به مرحله کاملتر آن یعنی بودجه نیلایی برسیم.

بمنظور سر و صورت دادن به وضع استخدامی کشور قانون استخدام کشوری تصویب رسید و مقرر شد مدت سه سال بطور آزمایش اجرا شود تا در صورتیکه نقایصی در آن مشاهده شد در مدت مزبور منقح گردد.

سازمان تعدادی از وزارتخانه‌ها بررسی شده و ضوابط رسیده است در این مرحله برای حفظ حسن رابطه بین وزارتخانه‌ها و سازمان امور اداری و استخدامی کشور طبق سنت متداول از روش مصالحه تبعیت شده و امید است بررسیهای بعدی کاملتر انجام شود.

برنامه مبارزه با فساد بدون نظاهر و در نهایت نداشت اجرا شد ولی آنچه تاکنون اجرا شده بیشتر مبارزه با فساد بوده و اکنون باید سازمان و روش کار در مؤسسات

دولتی طوری اصلاح شود که اگر فرضاً شخص فاسدی هم پشت میزی نشست نتواند اغراض پلید خود را اعمال کند. چون اجراء بسیاری از برنامه‌های عمرانی و تهیه وسائل چهارگانه پول، مسکن، معیشت، مواد و نیروی انسانی برای آن و تلفیق عوامل فوق بایکدیگر در ظرف یکسال و حتی چندسال میسر نیست لذا با راهنمایی شاهنشاه خردمند برای تهیه یک طرح جامع اقتصادی که در صفحه ۶۱ کتاب انقلاب سفید به آن اشاره فرموده‌اند قدم برداشته شد. کنفرانس اقتصادی در کاخ مجلس سنا تشکیل شد حزب ایران توین نیز در اصل چهاردهم مراسمنامه خود تهیه یک برنامه جامع ملی را بر آن اساس و جنبه همت قرارداد و خوشبختانه بطوری که جناب آقای نخست وزیر فرمودند این برنامه برای مدت بیست سال تهیه شده است بر اساس چنین برنامه جامع میتوان تعداد و انواع شغل‌های لازم برای اجرای برنامه‌ها را اعم از بخش خصوصی و دولتی در یکدوره تحصیلی و برای هر سال پیش بینی کرد و بر برنامه‌های آموزشی را بر آن اساس پایه گذاری نمود تا فارغ التحصیلان فوری مشغول کار شوند و شغل‌های ایجاد شده نیز بلامتصدی نماند. ناگفته نماند که در بسیاری سازمانها موفقیت‌های بزرگی بدست آمده است برای نمونه توجه نمایندگان محترم را به ماهنگی فعالیت‌های آندسته از مؤسسات دولتی که در انجام مراسم جشنهای مزبور بتا جگذاری شاهنشاه آریامهر سهمی داشتند بخصوص وزارت اطلاعات جلب مینمایم این وزارتخانه بقدری وظایف خود را خوب انجام داد که باعث اعجاب و تحسین خبرنگاران خارجی شد (صحیح است) و مراتب به بزرگترین خبر گزارها مخابره گردید و این نتیجه بیشتر قیست که در مدیریت مؤسسات عمومی حاصل شده است.

مشکلات موجود: با تمام مساعی که در راه انجام اصلاحات اداری مبذول شده است باید اذعان نمود که هنوز روش‌ها و نظامات اداری ما متناسب با هدفهای انقلاب نیست. در قوانین و مقررات جاری هدفهای فتوالها و متنفذین که سنگر بارلمان را اشغال کرده بودند رخنه

کرده و در جریان تصویب به آن دستبرد زده شده و آلوده گردیده است.

بسیاری از روش‌های کهنه و پوسیده اداری هنوز دست و پا گیر است و با پیشرفت‌هایی که در سایر شئون نصیب ما شده همگام نیست.

در اثر تناقض و تضاد بین مقررات و روش‌های اداری غالباً ارباب رجوع نمیتوانند حقوق خود را درک کنند و این کار باعث عدم تفاهم بین مردم و مستخدمین دولت میشود و اگر خدای نخواستہ افراد سودجو و خود پرست شاغل مقامی شوند ممکن است بعلت وجود تناقضات فوق و بابه اصطلاح آب گل آلود برای خود قدرت کاذبی تحصیل نموده فتوالیسم اداری بوجود آورند و بسیاری مشکلات دیگر بیار آورند.

۳ - چه اقدامات دیگر باید بعمل آید: باید کلیه قوانین و مقررات از آلودگی تصفیه گردد و بنفع اکثریت مردم اصلاح شود.

روش‌های اداری متناسب با سایر شئون اجتماعی امروز تغییر باید.

تکلیف مردم در مقابل قوانین و مقررات کاملاً روشن شود تا کلیه افراد مملکت از مزایای خدمات دولتی و عدالت اجتماعی یکسان بهره‌مند شوند.

رئیس - آقای دکتر درودی وقت جناب عالی تمام شد. **دکتر درودی** - اگر ممکن است دودقیقه از وقت آقای دکتر وفا استفاده کنم.

رئیس - آقای دکتر وفا از وقت خودتان می‌دهید؟ (دکتر وفا - بفرمائید) آقای دکتر درودی بفرمائید.

دکتر درودی - فتوالیسم اداری ریشه کن گردد تا هم مردم از هفت خوان تشریفات اداری رهائی یابند و هم مستخدمین وظیفه شناس بدون اضطراب و دغدغه بتوانند وظایف خود را آطوریکه قانون مقرر داشته است انجام دهند.

دست مرتجعین اداری که تغییر روش‌های پوسیده را با قدرت کاذبی که کسب نموده‌اند مقایسه میکنند و در هر اقدام اصلاحی مقاومت میکنند باید از کار کوتاه شود چگونگی باید انقلاب نمود: آیا باید قوانین و مقررات جاری را کنار گذاشت و زیر بنای نهاد؟

آیا نظامات اداری را صرفاً به این عنوان که مولود تمايلات ارتجاعیست باید متروک نمود؟

آیا هرج و مرج اداری را در مؤسسات دولتی باید جایگزین فتوالیسم نمود؟

بدون تردید نه. پس چه باید کرد؟

جواب این سؤال بسادگی میسر نیست و احتیاج به یک سلسله مطالعات سینماتیک و پیگیری توسط متخصصین و اهل فن دارد. خوشبختانه این مطالعات از ۹ سال پیش یعنی سال ۱۳۳۵ شروع شده و واحد‌های مطالعاتی بسیاری در داخل دستگاه‌های دولتی ایجاد گردیده است که نتیجه کار آنها هم‌اکنون در واحد طرح و بررسی‌های وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مامانند سازمان برنامه و سازمان امور اداری و استخدامی کشور متمرکز می‌باشد علاوه کانون‌های علمی و حرفه‌ای غیر دولتی نیز در این مدت فعالیت‌ها و بررسی‌های جامعی نموده‌اند مهمتر از همه احاطه وسیع و اطلاعات ذب‌قیمتی است که مسلماً نمایندگان محترم در این زمینه دارند و میتوانند عرایض امروز بنده را بمنزله فتوح باب تلقی فرموده نظرهای اصلاحی خود را در اینجا بیان نموده دولت را راهنمایی فرمایند بدین ترتیب موقع آن فرارسیده است که همگی دست بدست یکدیگر داده در اجراء فرمان شاهنشاه آریا مهر بایک اقدام شجاعانه نظامات پوسیده و روش‌های دست و پاگیر اداری را نابود سازیم و در ایران نوین نظام اداری نوینی بوجود آوریم. ضمناً مستخدمین دولت باید بدانند که هدف انقلاب اداری بعکس آنچه عده‌ای تصور کرده‌اند بهیچوجه ایجاد مصیبه برای آنان نیست بلکه هدف انقلاب اداری که توأم با انقلاب آموزشی میباشد پرورش فکر و بالتسبیح ترفیع مقام آنانست تا بتوانند وظائف قانونی خود را بهتر، سریعتر و با صرفه تر انجام دهند و از این راه موجبات رضایت خاطر شاهنشاه آریا مهر و ملت ایران را فراهم نمایند. (احسنت)

رئیس - آقای دکتر وفا بفرمائید.

دکتر وفا - بنام ایزد یکتا و بنام نامی شاهنشاه آریا مهر پدر تاجدار ایران کهن، جناب آقای رئیس نمایندگان محترم برای بنده نهایت فخر و مباهات است که امروز در این ساحت مقدس ملی اولین سخن خود را آغاز میکنم و برای آنکه از افتخار عرض تبریک بی‌نصیب نمانده باشم از صمیم قلب از طرف خود و از طرف مردم زحمتکش و فراموش شده طارم علیا و همشهریان زنجانی خودم این آئین فرخنده و خجسته تاجگذاری اعلیحضرتین را از صمیم قلب بشعاع ملت ایران تبریک و تهنیت عرض

مینمایم (احسنت) بنده فکر میکنم که بطور اختصار تاریخ پر افتخار ایران را بشود بدو دوره تقسیم کرد یکی دوران تاریخ غیر مدون ایران که همان تاریخ داستانی و باستانی است که از ۶ تا ۷ هزار سال پیش بوجود آمده است و بعد تاریخ مدون ایران زمین که از ۲۵۰۰ سال قبل از این تشکیل اولین دولت توسط مادها تشکیل شد و تاریخ شروع شد و بطوریکه از داستانها و از شاهنامه گزینانما به استنباط میشود در همان تاریخ غیر مدون سلسله‌ها و پادشاهان سلسله‌هایی از قبیل پیشدادیان و کیانیان تاجگذاری میکردند و همیشه این آئین فرخنده را جشن میگرفتند و تاج کیانی یا تاج کیان وجود داشته و همواره ریب نازک شاهان داستان باستان بوده است و اما وقتیکه گذر بزرگ در ۵۰۰ سال قبل از میلاد مسیح شالوده اساس شاهنشاهی ایران را ریختند کارهای بزرگی کرد خودش تاجگذاری کرد و پس از فتح بابل اولین فرمان و اولین منشور آزادی ملل را صادر کرد و به اقلیتها احترام گذاشت و بودیان را آزاد کرد (آفرین) و بعد از کودتای هم تمام پادشاهان این آئین خجسته را باشکوهی هر چه تمامتر جشن میگرفتند و اما اینجا یک مسئله‌ای است که بنظر من باید بدان توجه شود و آن این است که پس از آنکه اقوام آریائی بغلات ایران آمدند خود آنها بت پرست بودند و خدایان متعددی را پرستش مینمودند و در حدود پیش از ۳۰۰۰ قبل از این پیامبری در ایران ظهور کرد بنام زردشت بنده طور اختصار عرض میکنم و وقت همکاران محترم زانمیگیرم کتابش آوستا است و خلاصه اصول و مبانی اخلاقی و دینی خودش را در سه جمله: «کردار نیک، گفتار نیک، پندار نیک» خلاصه کرد اینجانب بنده میخواهم نتیجه‌ای بگیرم که ایرانی و نژاد ایرانی و شاهنشاهان ایرانی از همان زمانهای سابق خدای پرست و یکتا پرست بوده‌اند (صحیح است) همین دلیل در تمام آثار تاریخی که بدل کوه‌ها و سنگ‌ها حک شده است مایه بینیم که شاهنشاهان بزرگ ایران موقع تاجگذاری تاج را از دست نماینده امور مزدا یعنی خدای بزرگ گرفته و بر سر می‌نهند (آفرین) یعنی شاه سابه خدا است (صحیح است) کلمه تاج یعنی افسر را بزبان

قدیم میگویند افسر یعنی روسری یعنی کسیکه صاحب مقام است کسیکه مقامی بالاتر از همه دارد و چنین شخصی باید سایه خدا باشد و از تلقین این دو موضوع اثر و نتیجه تلقین این دو موضوع یعنی یکتا پرستی و آئین خجسته تاجگذاری چنین مستفاد و مستنبط میشود که همین اثر و نتیجه است که تا به امروز بقاء و استقرار و استحکام و شکوه و جلال و عظمت این فرخنده آئین را حفظ کرده است (صحیح است) تاجاییکه ما دیگوتیم شاه سایه خدا است و همین دلیل در قانون اساسی اصل ۳۵ متمم قانون اساسی میگوید «سلطنت موهبتی است الهی که از طرف ملت به شخص پادشاه مفوض شده است بنده در روزهای ششم و هفتم آبانماه در زادگاه خودم زنجان بودم و بچشم دیدم همگان کارگران، کشاورزان، فرهنگیان پشاهانگان با صفوف منظم و متشکل خودشان در مقابل تمثال بی مثال شاهنشاه آریا مهر رژه میرفتند اینها کسانی بودند که با اصول انقلاب شاه و مردم ایمان داشتند (صحیح است) این کسانی بودند که از ثمرات این انقلاب بهره‌مند شده بودند (صحیح است) و باز همین‌ها بودند که از اولین حقوق و مزایای اجتماعی تا قبل از بهمن ۴۱ محروم بودند (صحیح است) و باز همین اشخاص بودند که در زنجیر و بندهای فتوالیسم در قید و ناراحتی بودند آنها با چهره‌های بشاش با صورتی خندان پادلهای آکنده از مهر آریا مهر و با ایمانی راسخ به اصول این انقلاب رژه میرفتند خانم‌ها و آقایان محترم میدانند که در دنیا در هر زمان در جاهای مختلف و اعصار مختلف به اشکال مختلف انقلاب بوجود آمده است برای رسیدن به هدفهایی که به مقتضای ضرورت و احتیاجات جامعه تحولاتی را که در اجتماع ضرورت و لازم می‌داشت ضروری تشخیص میدادند و این انقلابات را همه میدانند که همواره با ریختن خونها، بتیم شدن بیچه‌ها و بیوه شدن زنها و ویران شدن خاندها صورت گرفته است ولی انقلاب، انقلاب شاه و ملت که نتیجه فکر بکر طراح خردمند شاهنشاهی ایران که مبتنی بر فکر پیروی از اصل اصالت حقیقت و واقعیت و واقع بینی است (صحیح است) انقلابی بوجود آمد تحولی را ایجاد

کرد که بدون آنکه قطره خونی ریخته بشود رسیدن به هدفهای مقدس ملی تأمین عدالت اجتماعی، استقرار حکومت قانون، واصل برتری حقوق اکثریت در جامعه را تأمین کرد (احسن).

رئیس - آقای دکتر وفا وقت جنابعالی تمام شد.
دکتروفا - اجازه بدهید یکدقیقه دیگر بر عرضم خاتمه میدهم.
رئیس - بفرمائید.

دکتروفا - در این روزها میبینید که چراغهای چراغانی و آئین بندی را بر میدارند ولی بظاهر این چراغها را بر میدارند بنده عرض میکنم که این رویداد تاریخی و این پدیده باستانی بمانند چنان چراغی و چنان فروغی در دل هر ایرانی روشن کرده است که هیچگاه هیچ تندباد حوادث قادر نیست که این فروغ و این شعله و این چراغ را خاموش کند (احسن) این تاجگذاری چهارم آبان ماه ۱۳۴۶ شاه بیت الفصیده فرخنده آئین تاجگذاری تا ابد خواهد بود (صحیح است) بنده چون اجازه ندارم بیش از این مصدع بشوم از خداوند متعال صحت و سلامتی و شاد کامی و پیروزی و فیروزی خاندان جلیل سلطنت را مسئلت میکنم و از تصدیع پوزش میخواهم و بساز عرض میکنم جاوید شاه، پاینده ایران (احسن).

۳ - تصویب صورت جلسه

رئیس - نسبت به صورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه تصویب میشود.

۴ - معرفی آقای علی اصغر ادیب محمدی بمعاونت وزارت کشور بوسیله آقای وزیر کشور

رئیس - وارد دستور میشویم آقای مهندس انصاری بفرمائید.

مهندس انصاری (وزیر کشور) - با کسب اجازه از مقام محترم ریاست آقای علی اصغر ادیب محمدی را بسمت معاون پارلمانی وزارت کشور معرفی میکنم (نمایندگان مبارک است).

۵ - تقدیم يك فقره لایحه مربوط بملی کردن منابع آب کشور بوسیله آقای وزیر آب و برق

رئیس - آقای مهندس روحانی بفرمائید.
مهندس روحانی (وزیر آب و برق) - بسا اجازه ریاست محترم مجلس شورای ملی - بطوریکه استحضار دارند یکی از تنگناهای برنامه توسعه اقتصادی ایران طبیعت اقلیمی خشک و بالنتیجه منابع محدود آب مملکت است که سالیان متمادی خاطر دوراندیش معمار بلند پایه و سازنده ایران نوین را بخود مشغول داشته و بامارسه و مطالعه بسیار اندیشه‌های نو و فلسفه‌های بکر و تازه در زمینه توسعه منابع آب کشورهای خشک و وسیع و توزیع هر چه عادلانه‌تر و بهره برداری صحیحتر این ماده حیاتی طرح و پرداخته اند که چکیده آن را با عنوان ملی کردن منابع آب کشور اصل دهم انقلاب در جلسه مورخ ۴/۷/۴۶ افتتاح مجلسین اعلام فرمودند.

لازمه اجرای افکار عالی و انسانی شاهنشاه آریامهر طرح و اجرای برنامه‌های متعددی در زمینه گذراندن قوانین و مقررات نقشه برداری و جمع آوری و ثبت آمار مطالعه امکانات طبیعی و منابع آب و خاک، برنامه‌ریزی و تعیین اولویتها - تجهیز و تدارک امکانات مالی و انسانی - طرح و مهندسی - سازندگی و احداث - بهره برداری از تأسیسات پیاده کردن سیاست جدید استفاده از منابع آب و خاک در قطبها - نظام نوین آبیاری و جانشین کردن آن بجای سنتهای قدیم است که توفیق آن فقط در سایه رهبر بهیا و راهنمائیهای شاهنشاه آریامهر و عنایت و حمایت بیدریغی که شامل خدمتگزاران این دولت فرموده اند امکان پذیر است.

نظر به اینکه قدم اول در اجرای مقصود مستلزم طرح و تصویب قانون جامع الاطرافی است که از هر جهت راه عملی و صحیح را برای سازمانهای مسئول اجرائی روشن و تکالیف و حقوق افراد را نیز تعیین نماید و قوانین و مقررات موجود چه از جهت نقص و ابهام وجه از جهت تناقضات و ناهماهنگی با مقتضیات علمی و فنی رایج امروز جهان

کافی برای استفاده صحیح و شایسته از منابع و ذخایر محدود میباشد بدین جهت با مطالعات کافی و کسب نظر کارشناسان صاحب نظران و حقوقدانان طرح قانون جامع و کاملی را برای بررسی و تصویب قوه مقننه آماده نموده است که در ماده ۲۶ تبصره به پیوست تقدیم میشود استدعا دارد مقرر فرمائید مورد بررسی و مذاقه و تصویب نمایندگان محترم قرار گیرد. تشکر میکنم.

رئیس - به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۶ - تقدیم پنج فقره لایحه تصویب نامه‌ای

بوسیله آقای معاون وزارت دارائی

رئیس - آقای قوام صدوری بفرمائید.
قوام صدوری (معاون وزارت دارائی) - با اجازه مقام ریاست ۵ فقره تصویب نامه است مربوط به اعتبارات اضافی و بوق العاده‌ای که در دوران تعطیلات مجلس محترم از هیئت وزیران گذشت است بموجب ماده ۱۱ قانون محاسبات عمومی در موارد فوری هیئت وزیران اجازه دارد که اعتبارات اضافی بدستگاهها اعطاء و پس از افتتاح مجلس محترم لایحه آنرا تقدیم کند لایحه مربوط به این ۵ تصویب نامه تقدیم مقام محترم ریاست میکنم که به کمیسیونهای مربوط ارجاع بفرمائید.

رئیس - به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۷ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون

دارائی راجع به تشکیل وزارت اصلاحات ارضی

و تعاون روستائی و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم لایحه دولت راجع به تشکیل وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی مطرح است فرائد میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون کشاورزی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشاورزی در جلسه سه شنبه ۱۶/۸/۴۶ با حضور آقایان دکتر ولیان و وزیر مشاور و همکاران معاون

وزارت کشاورزی لایحه شماره ۲۹۶۷۲ - ۳/۸/۴۶ دولت راجع به تشکیل وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی را که گزارش شور اول آن بشماره ۱۳ چاپ گردیده برای شور دوم با حضور عده ای از آقایان پیشنهاد دهندگان رسیدگی و با اصلاحاتی تصویب کرد.

اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.

قانون تشکیل وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی

ماده ۱۰ - بمنظور اجرای قوانین و مقررات اصلاحات ارضی و ارشاد و گسترش شرکتها و اتحادیه های تعاونی روستائی و تشکیل شرکتهای سهامی زراعتی وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی تشکیل میگردد.

ماده ۳ - کلیه وظایف و اختیارات وزارت کشاورزی در قوانین و مقررات مربوط به امور اصلاحات ارضی و سازمان مرکزی تعاون روستائی و انحلال بنگاه خالصجات و سایر قوانین تا آنجا که ارتباط بحقوق زارعین و کشاورزانی دارد که از اجرای قوانین اصلاحات ارضی منتفع شده و با خواهند شد بعهده وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی و وزیر این وزارتخانه محول میگردد.

تبصره ۱ - اختیارات رئیس سازمان اصلاحات ارضی بشرح مندرج در قانون و مقررات مالی سازمان اصلاحات ارضی مصوب ۲۴/۸/۴۴ بوزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی تفویض میشود. وزیر مذکور میتواند تمام یا قسمتی از اختیارات خود را بسایر مسئولان ذیصلاح اعطاء نماید.

تبصره ۲ - از تاریخ تصویب این قانون وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی نیز در شورای هم آهنگی امور روستاها موضوع ماده ۶ قانون تشکیل سپاه ترویج و آبادانی عضویت خواهد داشت.

تبصره ۳ - دولت بتعداد مورد نیاز وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی از افراد سپاه ترویج و آبادانی به استثنای مشمولین تبصره ۲ ماده ۲ قانون تشکیل سپاه ترویج و آبادانی در اختیار وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی قرار خواهد داد و حقوق و مزایای این قبیل سپاهیان در

دوران خدمت وسیله وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی پرداخت خواهد شد.

ماده ۳- از تاریخ تصویب این قانون سازمان اصلاحات ارضی کل کشور با بودجه - دارائی و کارکنان آن (اعم از کارکنان ثابت سازمان یا کارکنانی که در تاریخ تصویب این قانون بموجب احکام رسمی مأمور خدمت در این سازمان میباشند) و همچنین سازمان مرگزی تعاون روستائی ایران وابسته بوزارت کشاورزی با آن قسمت از بودجه و دارائی آن که بدولت تعلق دارد و کارکنان آن (اعم از کارکنان ثابت این سازمان یا کارکنانی که در تاریخ تصویب این قانون بموجب احکام رسمی مأمور خدمت در این سازمان میباشند) بوزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی منتقل میشوند.

سازمان مرگزی تعاون روستائی ایران از نظر مالی کماکان بر اساس مقررات مؤسسات بازرگانی و انتفاعی وابسته بدولت اداره خواهد شد و اساسنامه آن طبق تبصره ۳۰ قانون بودجه سال ۱۳۴۴ کل کشور بتصویب خواهد رسید. تا موقعی که اساسنامه سازمان برتیب مذکور بتصویب نرسیده است مقررات مالی اساسنامه فعلی قابل اجرا خواهد بود.

تبصره ۱- نمایندگان بانک کشاورزی ایران در شورای عالی تعاون کل کشور به وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی و وزیر این وزارتخانه واگذار میشود. سهام بانک کشاورزی ایران در سازمان مزبور بوزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی منتقل میگردد و دولت ترتیب استرداد مبلغ پرداخت شده بابت بهای سهام مذکور را به بانک کشاورزی ایران خواهد داد.

تبصره ۳- وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی مکلف است سازمان لازم برای اداره امور اصلاحات ارضی و تعاون روستائی و تشکیل شرکتهای سهامی زراعتی و اجرای قانون مربوط به انحلال بنگاه خالصجات و حصول سایر هدفهای مذکور در این قانون را بر اساس تبصره ۳ ماده ۸ قانون استخدام کشوری تهیه و بوقوع اجراء بگذارد.

تبصره ۳- دولت مجاز است سازمانها و تشکیلات دیگر دولتی را که وظایف آنها با وظایف وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی مربوط میشود پس از تصویب کمیسیون استخدام و دارائی مجلسین با بودجه و کارمندان مربوط به این وزارت منتقل نماید.

تبصره ۴- کارکنان بانک کشاورزی ایران مأمور خدمت در سازمان مرگزی تعاون روستائی که در تاریخ اجرای آئین نامه استخدامی فعلی بانک مذکور پنج سال خدمت مقدماتی آنها سپری شده باشد از شمول این ماده مستثنی بوده ولی مادام که بنظر وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی مورد احتیاج این وزارت هستند کماکان بصورت مأمور مشغول انجام وظیفه خواهند بود و با آنان بر طبق تبصره ماده ۵ قانون استخدام کشوری رفتار خواهد شد.

ماده ۴- اعمال حقوق مالکیت دولت موضوع قانون مصوب ۳/۹/۳۶ در املاک مزروعی و سایر املاک و اراضی مذکور در قوانین اصلاحات ارضی با اختیارات و وظایف بعهده وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی محول میگردد و نسبت بر قبایط شهری و املاکی که مشمول قوانین اصلاحات ارضی نباشد وزارت آبادانی و مسکن عهده دار این وظیفه خواهد بود.

تبصره ۱- کلیه اموال منقول و اثاثیه بنگاه خالصجات سابق که در قانون انحلال بنگاه خالصجات مصوب ۲۰/۴/۴۶ برای آنها تعیین تکلیف نشده است بوزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی منتقل میشود.

تبصره ۲- مزایای قضائی قضات عضو کمیسیون مندرج در ماده ۹ قانون انحلال بنگاه خالصجات مشمول ماده ۵ الحاقی به آئین نامه اجرائی تبصره ۲۹ قانون بودجه سال ۱۳۴۴ مصوب ۲۹/۴/۴۵ خواهد بود.

مخبر کمیسیون کشاورزی - مهندس اسدی سمیع
گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه چهارشنبه ۱۷/۸/۴۶ با

حضور آقای دکتر ولیان وزیر مشاور لایحه دولت راجع به تشکیل وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی را برای شور دوم رسیدگی و مصوبه کمیسیون کشاورزی را تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.
مخبر کمیسیون دارائی - دکتر رفیعی

گزارش شور دوم از کمیسیون امور استخدام

بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه چهارشنبه ۱۷/۸/۴۶ با حضور آقای دکتر ولیان وزیر مشاور لایحه دولت راجع به تشکیل وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی را برای شور دوم بررسی و مصوبه کمیسیون کشاورزی را تصویب کرد.

اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.
مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دهبیم رئیس - ماده اول مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۵- بمنظور اجرای قوانین و مقررات اصلاحات ارضی و ارشاد و گسترش شرکتهای و اتحادیه های تعاونی روستائی و تشکیل شرکتهای سهامی زراعتی وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی تشکیل میگردد.

رئیس - آقای مهندس اسدی سمیع بفرمائید.
مهندس اسدی سمیع (مخبر کمیسیون کشاورزی) با کسب اجازه در چاپ لایحه قانون تشکیل وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی چند اشتباه چاپی وجود دارد برای اینکه اصلاح شود بعرض میرسانم.

در سطر دوم ماده ۱ شرکتهای سهامی زراعی، شرکتهای سهامی زراعتی چاپ شده است در سطر اول ماده ۲ باید وزیر کشاورزی بعد از کلمه وزارت کشاورزی اضافه که در سطر سوم ماده سوم کلمه مزبور اضافه است بجای آن با بستی سازمان مرگزی تعاون روستائی قرار گیرد. متشکرم.

رئیس - در سطر دوم ماده اول کلمه زراعتی به زراعی باید تبدیل شود با این اصلاح در ماده اول نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده اول با این اصلاحی که بعمل آمد خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده دوم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳- کلیه وظایف و اختیارات وزارت کشاورزی و وزیر کشاورزی در قوانین و مقررات مربوط به امور اصلاحات ارضی و سازمان مرگزی تعاون روستائی و انحلال بنگاه خالصجات و سایر قوانین تا آنجا که ارتباط بحقوق زارعین و کشاورزانی دارد که از اجرای قوانین اصلاحات ارضی منتفع شده و با خواهند شد بعهده وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی و وزیر این وزارتخانه محول میگردد.

تبصره ۱- اختیارات رئیس سازمان اصلاحات ارضی بشرح مندرج در قانون و مقررات مالی سازمان اصلاحات ارضی مصوب ۲۴/۸/۴۴ بوزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی تفویض میشود. وزیر مذکور میتواند تمام یا قسمتی از اختیارات خود را بسایر مسئولان بصلاح اعطاء نماید.

تبصره ۲- از تاریخ تصویب این قانون وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی نیز در شورای هم آهنگی امور روستاها موضوع ماده ۶ قانون تشکیل سپاه ترویج و آبادانی عضویت خواهد داشت.

تبصره ۳- دولت بتعداد مورد نیاز وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی از افراد سپاه ترویج و آبادانی به استثنای مشمولین تبصره ۲ ماده ۲ قانون تشکیل سپاه ترویج و آبادانی در اختیار وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی قرار خواهد داد و حقوق و مزایای این قبیل سپاهیان در دوران خدمت وسیله وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی پرداخت خواهد شد.

رئیس - آقای مهندس اسدی سمیع بفرمائید.

مهندس اسدی سمیع (مخبر کمیسیون کشاورزی) کلمه وزیر کشاورزی از سطر اول ماده دوم در موقع چاپ حذف شده است یعنی بعد از کلمه وزارت کشاورزی و وزیر کشاورزی باید اضافه شود.

رئیس - همینطور خوانده شد. در ماده دوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده دوم با این اصلاحیه که شده است رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده سوم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳ - از تاریخ تصویب این قانون سازمان اصلاحات ارضی کل کشور با بودجه - دارائی و کارکنان آن (اعم از کارکنان ثابت سازمان با کارکنانیکه در تاریخ تصویب این قانون بموجب احکام رسمی مأمور خدمت در این سازمان میباشند) و همچنین سازمان مرکزی تعاون روستائی ایران وابسته به وزارت کشاورزی با آن قسمت از بودجه و دارائی آن که بدولت تعلق دارد و کارکنان آن (اعم از کارکنان ثابت این سازمان با کارکنانیکه در تاریخ تصویب این قانون بموجب احکام رسمی مأمور خدمت در این سازمان میباشند) به وزارت

اصلاحات ارضی و تعاون روستائی منتقل میشوند. سازمان مرکزی تعاون روستائی ایران از نظر مالی کماکان بر اساس مقررات مؤسسات بازرگانی و انتفاعی وابسته بدولت اداره خواهد شد و اساسنامه آن طبق تبصره ۳۰ قانون بودجه سال ۱۳۴۴ کل کشور بتصویب خواهد رسید. تا موقعیکه اساسنامه سازمان بترتیب مذکور بتصویب نرسیده است مقررات مالی اساسنامه فعلی قابل اجرا خواهد بود.

تبصره ۹ - نمایندگی بانک کشاورزی ایران در شورای عالی تعاون کل کشور به وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی و وزیر این وزارتخانه واگذار میشود و سهام بانک کشاورزی ایران در سازمان مرکزی تعاون روستائی به وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی منتقل میگردد.

و دولت ترتیب استرداد مبلغ پرداخت شده بابت بهای سهام مذکور را به بانک کشاورزی ایران خواهد داد.

تبصره ۴ - وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی مکلف است سازمان لازم برای اداره امور اصلاحات ارضی و تعاون روستائی و تشکیل شرکتهای سهامی زراعی و اجرای قانون مربوط به انحلال بنگاه خالصجات و حصول سایر هدفهای مذکور در این قانون را بر اساس تبصره ۳ ماده ۸ قانون استخدام کشوری تهیه و بموقع اجرا بگذارد.

تبصره ۳ - دولت مجاز است سازمانها و تشکیلات دیگر دولتی را که وظایف آنها با وظایف وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی مربوط میشود پس از تصویب کمیسیون استخدام و دارائی مجلسین با بودجه و کارمندان مربوط به این وزارت منتقل نماید.

تبصره ۴ - کارکنان بانک کشاورزی مبرمان مأمور خدمت در سازمان مرکزی تعاون روستائی که در تاریخ اجرای آئین نامه استخدامی فعلی بانک مذکور پنج سال خدمت مقدماتی آنها سپری شده باشد از شمول این ماده مستثنی بوده ولی مادام که بنظر وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی مورد احتیاج این وزارت هستند کماکان بصورت مأمور مشغول انجام وظیفه خواهند بود و با آنان بر طبق تبصره ماده ۵ قانون استخدام کشوری رفتار خواهد شد.

رئیس - آقای مهندس اسدی سمیع بفرمائید.

مهندس اسدی سمیع (مخبر کمیسیون کشاورزی) - در سطر سوم تبصره اول از این ماده کلمه مزبور اضافه چاپ شده بجای آن باید قرار گیرد مرکزی تعاون روستائی یعنی بشود سهام بانک کشاورزی ایران در سازمان مرکزی تعاون روستائی.

رئیس - بهمین ترتیب خوانده شد آقای فضائی بفرمائید.

فضائی - در تبصره ۳ ماده ۳ ملاحظه فرمودید اینطور آمده است دولت مجاز است سازمانها و تشکیلات دیگر دولتی را که وظایف آنها با وظایف وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی مربوط میشود پس از تصویب کمیسیون استخدام و دارائی مجلسین با بودجه و کارمندان مربوط به

این وزارت منتقل نماید ملاحظه فرمودید که ملاک انتزاع بانک دستگاهی از بانک وزارتخانه‌های به وزارت اصلاحات ارضی فقط مسأله مربوط به وظایف شناخته‌اند بنظر بنده از نظر اصول اداری صحیح نیست زیرا ادارات و دستگاههای مختلف خیلی اتفاق می افتد که ارتباط دستگاههای دیگر داشته باشند یعنی مربوط باشند مثال میزنیم فی المثل تشکیلات ژاندارمری از نظر اینکه حافظ قسمتی از امنیت داخل کشور است مربوط است به وزارت کشور، از نظر اینکه ارتباط گسترده‌تری است مربوط است به وزارت دادگستری و از نظر اینکه جزء قوای مسلح مملکت است مربوط است به وزارت جنگ و از نظر اینکه حوزه عملیاتی در شهر و روستا است فی المثل مربوط است به وزارت کشاورزی با وزارت اصلاحات ارضی از این جهت مربوط بودن نمیتواند ملاک کار باشد فکر می کنم تمام ادارات وزارت کشاورزی با وزارت اصلاحات ارضی ارتباط نمیشانند و مربوط است فی المثل فرهنگ روستائی، بهداشت روستائی همه اینها بالاخره مربوط خواهد شد از این جهت معتقد هستم بجای مربوط بودن تناسب بیشتر داشتن را عنوان بکنیم. یعنی اگر تناسب بیشتر داشت آنوقت دولت میتواند باین ترتیب این قسمتها را جزو وزارت اصلاحات ارضی بکند در این زمینه پیشنهادی تقدیم کرده‌ام (مهندس اسدی سمیع - طبق آئین نامه در شور دوم است و نمیتوانید پیشنهادی بدهید) معذرت میخوام بهر صورت با موافقت آقای وزیر قابل اصلاح است که بجای مربوط بنویسند تناسب بیشتر و معتقد هستم که این ترتیب برای وزارت اصلاحات ارضی هم بسیار مضر است زیرا همه دستگاهها فکر میکنند ارتباط را کمتر بکنند و در نتیجه مشکلاتی برای وزارت اصلاحات ارضی پیدا خواهد شد فکر میکنم اگر به این موضوع توجه بفرمائید بهتر است زیرا به این ترتیب کلمه صحیح انتخاب نشده است.

رئیس - آقای فضائی چون شور دوم است پیشنهادی تمیض دادولی دو کمیسیون در مجلس شورای ملی در کمیسیون در مجلس سنایباید این را تصویب کنند آقای روحانی جنابعالی هم فرمایشی دارید بفرمائید. روحانی - در سطر دوم ماده ۳ که بنده گوش

میدادم آقای حاج صائمی (نماینده کان - مهندس صائمی) معذرت میخوام آقای مهندس صائمی بعد از کلمه کارکنان ثابت سازمان و کارکنانیکه مانده اند خوانده اند در صورتیکه در لایحه نوشته با کارکنانیکه ... (مهندس صائمی - یا درست است اینجا با نوشته است) (دکتر ولیان - با صحیح است) حالا با است یا است «واو» است هر کدام باید باشد نمیدانم اما مطلبی که بغاظر آن تقاضای صحبت کردم در تبصره سدا این ماده بود که پیشنهادی هم به کمیسیون تقدیم کردم متأسفانه آن موقع جناب آقای رئیس تشریف نداشتند که حضورشان تقدیم کنم تا رعایت کامل آئین نامه شده باشد ولی عنوان پیشنهادی من ریاست مجلس بود و چون مطلب اصولی بود فکر میکردم مورد توجه قرار بگیرد و بنده را دعوت کنند در کمیسیون اما چون بوسیله مقام ریاست تقدیم نشده بود کمیسیون نپذیرفت و رعایت آئین نامه را هم نکردند حتی بنده را دعوت هم نکردند چون پیشنهاد بین الشورین بود و بوسیله مقام ریاست تقدیم نشده بود نپذیرفتند و آن مطلب اصولی را پیشنهاد کردم و اگر آن تصویب شده بود این اشکالی که جناب آقای فضائی متذکر شدند ایجاد نمیشد و آن این بود که ایجاد هر سازمان در تشکیلات مملکتی هدف خود آن موضوعی است که آن مشکلات برای آن بوجود میآید بعد برای انجام آن هدف و آن موضوع کارمندی استخدام میشوند و وسایلی تهیه میشود و محل تهیه میشود و غیره در اینجا گفته شده بود که هر سازمان از وزارتخانه دیگر که مربوط به وزارت اصلاحات ارضی باشد با تصویب کمیسیون استخدام بگنجانند منتقل میشود به وزارت اصلاحات ارضی در این نکته فقط موضوع کارمندان آن سازمان مورد نظر است و حال آنکه اگر میخواستیم بجای کمیسیون دارائی که آنرا من نمیدانم چرا اصلاح کردند و در کمیسیون دارائی کلمه هم دارائی اضافه شده است بنده بجای کمیسیون دارائی پیشنهاد کردم که بعد از کمیسیون استخدام کمیسیون مربوط در هر يك از وزارتخانه‌ها و بقول آقای فضائی اگر ژاندارمری هم مورد نظر قرار بگیرد اگر میآید به

کمیسیون کشور و جنگ و توجه میشد که این تشکیلات زاندارمری برای چی بوجود آمده و اساس کارش چیست و بهتر این است که در کدام وزارتخانه باشد این اشکال رفع میشد هر انتقالی که صورت میگرفت با تعاس با هر دو تشکیلات بدیهی است جواب خواهند داد که دولت این را مطالعه خواهد کرد و لوایتش در هیأت دولت مطرح میشود و بررسی خواهد شد این صحیح است اما در تشکیلات قانونگذاری دخالت دادن کمیسیون وزارتخانه‌ای که یک دستگاهی را میخواهد از آنجا بگیرد و به دستگاه دیگری منتقل نماید نهایت ضرورت را دارد و بنده فکر میکنم قبول آن از نظر آئین‌نامه اشکالی ندارد حالا کمیسیون داری را بهر صورتی اضافه کرده‌اند بنده اطلاعی ندارم ولی کمیسیون وزارتخانه مربوط اضافه بشود اشکالی که جناب آقای فضائی فرمودند پیدا نخواهد شد و این اشکالات بر طرف خواهد شد دولت هم مطالعه میکند مجلس هم از جهات مختلف و وظائف مختلفی که دارد مطالعه میکند و تصمیم میگیرد.

رئیس - آقای دکتر ولیان بفرمائید.

دکتر ولیان (وزیر مشاور) - بنده قبل از اینکه جواب مختصری بفرمایم جناب آقای فضائی عرض کنم در مورد این قسمتی که (با) (با) بشود یا اینکه (با) باشد، بنده فکر میکنم که در داخل پراکنش نوشته شده است اعم از کارکنان الی آخر پس یا نمیتواند باشد چون بطور اعم است و منظورش دو مورد است ولی بنظر بنده اگر (با) حذف بشود بجای آن یک واو عطف تکلیف را بهتر روشن میکند ولی در مورد تبصره دوم که هم جناب آقای فضائی در باره آن صحبت فرمودند و هم جناب آقای روحانی باید عرض کنم یک مرور تبصره مفهومش را روشن میکند ما در ماده یک همین قانون و وظائف وزارتخانه اصلاحات ارضی را روشن کردیم بمنظور اجرای قوانین اصلاحات ارضی و ارشاد و گسترش شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی روستائی و تشکیل شرکتها سهامی زراعی در تبصره صراحتاً مینویسد و وظائف آنها را با وزارتخانه اصلاحات ارضی و تعاون روستائی است و وظائف اصلاحات

ارضی و تعاون روستائی در ماده یک این قانون روشن است پس بنا بر این بهیچ عنوان به پلیس و شهرداری و زاندارمری و وزارت دارائی ارتباط پیدا نمیکند ولی بنده برای روشن شدن یک مطلبی را عرض میکنم قوانین دیگری از تصویب مجلسین محترم گذشته است که عنوان این قوانین صحبت از اصلاحات ارضی و تعاون روستائی نیست ولی موادی در این قوانین هست که مربوط میشود با وظائف این وزارتخانه مثلاً در قانون برنامه سوم در یکی از موادی پیش‌بینی شده که زمینهای را که بکشاورزان داده‌ایم اگر مورد مصرف دیگری پیدا کند با نظر وزارت کشاورزی میگیریم و میدهم به سازمانهای ذینفع حالا اگر برای اینکار در آینده یک تشکیلاتی بوجود بیاید قانونش را میآورند بصوب میرسانند ولی حالا اگر قانون داشته باشیم و اینکار یک تشکیلات دولتی داشته باشد وظیفه این تشکیلات وظیفه مقرر در ماده یک این قانون باشد این باید اتوماتیک مان بر کرد بیاید بوزارتخانه اصلاحات ارضی و تعاون روستائی و همه این عقیده را داریم که دولت خودش بموقع به این مسائل توجه خاص دارد بنا بر این بنظر بنده اینجا هم گنگ نیست اشاره بنده هست بماده یک قانون و اگر کسی بخواهد این تبصره نظری داشته باشد باید نظارش را در ماده یک این قانون مطرح کند و در این تبصره از آن نتیجه گیری کند.

رئیس - نظر دیگری در ماده سوم نیست؟ آقای دکتر عدل طباطبائی بفرمائید.

دکتر عدل طباطبائی - بالاخره (با) باشد یا (با)؟
رئیس - واو شد. آقای شیخ الاسلامی بفرمائید.
شیخ الاسلامی - حصول سایر هدفهای مذکور صحیح نیست این (به) زائد است و باید نوشته شود حصول سایر هدفهای مذکور الی آخر.
رئیس - اشکالی ندارد.
روحانی - پیشنهاد بنده را مطرح بفرمائید.
رئیس - پیشنهاد جنابعالی قابل طرح نیست آقای دکتر مهدب بفرمائید.

دکتر مهدب - بنظر بنده «با» صحیح است و اگر باید اصلاح بشود اجازه بفرمائید در مجلس سنا تصمیم گرفته شود چون بعداً ایجاد اشکال میشود.
رئیس - این اصلاح عبارتی است اشکالی ندارد بنا بر این بماده سوم با این اصلاح عبارتی رأی میگیریم خانها و آقابانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده چهارم قرائت میشود.
(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳ - اعمال حقوق مالکیت دولت موضوع قانون مصوب ۳۶/۹/۳ در املاک مزروعی و سایر املاک و اراضی مذکور در قوانین اصلاحات ارضی با اختیارات و وظایف بماده وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی محول میگردد و نسبت برقیات شهری و املاکی که مشمول قوانین اصلاحات ارضی نباشد وزارت آبادانی و مسکن عهده‌دار این وظیفه خواهد بود.

تبصره ۱ - کلیه اموال منقول و ائانه بنگاه سابق خالصجات که در قانون انحلال بنگاه خالصجات مصوب ۴۶/۴/۲۰ برای آنها تعیین تکلیف نشده است بوزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی منتقل میشود.

تبصره ۲ - مزایای قضائی قضات عضو کمیسیون مندرج در ماده ۹ قانون انحلال بنگاه خالصجات مشمول ماده ۵ الحاقی به آئیننامه اجرائی تبصره ۲۹ قانون بودجه سال ۱۳۴۴ مصوب ۴۵/۴/۲۹ خواهد بود.

رئیس - در ماده چهارم نظری نیست؟ آقای شیخ الاسلامی بفرمائید.

شیخ الاسلامی - در تبصره بنگاه خالصجات سابق منظور بنگاه سابق خالصجات است و فکر میکنم اشتباه جایی باشد (صحیح است) و در تبصره دوم مزایای قضائی را بنده نفهمیدم منظور چیست ممکن است توضیح بدهند.
رئیس - آقای دکتر ولیان بفرمائید.

دکتر ولیان (وزیر مشاور) - بنده عین قانونی را که اینجا تصویب شده است قرائت میکنم قانون ۵ اجرائی قسمت اول بودجه ۴۴ ماده یک و دو سه قسمت سومش

عیناً به این ترتیب انشاء شده مزایای قضائی که نمایندگان وزارت دادگستری و الی آخر ما اول نوشته بودیم مقرر می‌شود بعد گفتند مقرر می‌شود حقوق بعد بر کسبیم عین قانون را نوشتیم مزایای قضائی.

رئیس - نظر دیگری در ماده چهارم نیست؟ (اظهاری نشد) بماده چهارم با اصلاح عبارتی که بعمل آمد رأی میگیریم خانها و آقابانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. کلیات آخر لایحه مطرح است آقای سعید وزیری بفرمائید.

سعید وزیری - کمتر موقعی شده است که راجع به حل مسئله زمین و اصلاحات ارضی مطلبی پیش بیاید و بنده نمیدانم به چه مناسبت برای خودم یک وظیفه خاصی قائل نشده باشم که راجع به این موضوع صحبت کنم و خوشوقتم از اینک که حالا هم در یکی از بهترین مراحل این کار یعنی کار اصلاحات ارضی بنده عرض میکنم عرض کردم در یکی از بهترین مراحل بهترین مرحله برای اینک بدون شك یک مرحله تکاملی را اینکار و این قسمت از انقلاب ملی ماطی میکند نیازی بتصدیع و مزاحمت بنده نیست که عرض کنم که کار حل مسئله زمین در کشورهای مختلف دنیا ای بسا در سیستم‌هایی هم که گویا دعوی تخصص سابقه داشتن را داشته‌اند اینکار در مراحل مختلف موجب زحمات و مشکلاتی شده است و چه بسا که خسارها و تصفیه‌هایی در کادرملی و اختلاف نظر ها و مخالفتها و جدائنها در کادر بین‌المللی در بین دولتها و ملتها بوجود آورده است که بجرأت میتوان گفت ریشه بسیاری از جدائنها و افتراها و اختلاف نظرها اینها که پاره‌ای برخی دیگر را بتجدید نظر طلبی متهم کرده‌اند ناشی از همین امر حل مسئله زمین در کشورهای مختلف بوده است ولی خوشبختانه در مملکت ما این کار مهم انجام گرفت و هر روز هم یک قدم بطرف ترقی و پیشرفت می‌رود علت این فلسفه انقلاب ملی ما است فلسفه انقلاب ملی ما که در زندگی به‌شتر برای همه و انجام برنامه‌های انقلابی ملی بدون دشمنی بایک یا چند طبقه خاص و اجرای اصلاحات بصورت

جش در کادر و قالب وحدت ملی این فلسفه به کمک آمده و بارهبری عمیق و ماهرانه و واقع بینانه رهبر بزرگ انقلاب روز بروز مراحل تکامل را میبیماید (صحیح است) يك فلسفه صحیح برای انقلاب يك رهبر داهی واقع بین و استاد بخوبی میتواند يك انقلاب را ولو هر چقدر سخت و مشکل باشد آنرا بطرف پیروزی و موفقیت راهبر باشد (صحیح است) مواد الحاقی که در دوره گذشته مجلس ۲۱ افتخار تصویب و بررسی آن را داشت همچنین آئین نامه های اجرائی قانون اصلاحات ارضی که همگی از تصویب قوه مقننه گذشته است قدمهایی است که همگی در راه تکمیل و تکامل و بهبود اصلاحات ارضی برداشته شده است حالاهم تشکیل وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستایی يك قدم تکمیل و بنظر بنده ضروری ترین قدم در این مرحله انقلابی اصلاحات ارضی بشمار میرود در واقع یکی از مراحل اجرای اصلاحات ارضی در مملکت ضروری بود که کار اصلاحات ارضی و توسعه شبکه های تعاونی در روستاها و عمران و آبادی در روستاها در يك قالب و چهارچوب مشخص قرار بگیرد که تمام مغایب و مناسن کار در آن کادر قابل کنترل باشد تا با هیچیک از رشته ها و برنامه های دیگر کار انقلاب که در مملکت ماست احیاناً اشتباه نشود این است که عرض کردم بنظر بنده یکی از بهترین مراحل اجرای قانون اصلاحات ارضی همین قدمی است که بزای تشکیل وزارت اصلاحات ارضی برداشته میشود و بنظر بنده بایستی واقعاً از آقای هویدا نخست وزیر واقع بین و موقع شناس در این مورد که زد دولت جدیدش این وزارتخانه را پیش بینی کرد قدر دانی بشود و اما يك مقدمه کوچکی عرض کنم بنده در مورد دولت جوان و حکومت جوانان ، مطلبی را باید بگویم يك علت وجودی روی کار آوردن وزیر جوان، کارمند جوان برای اجرای کارها این است که جوان جنت مکانی نکند جوان کار خودش را درست و حسابی انجام بدهد و خاصیت جوانی است که در قبول مخاطرات و زحمات به جان باشد و قبول بکند (دکتر معتمد وزیر - دکتر ولیان اینطور است) من این دکتر ولیان را اینطور میشناسم و در ترمینف و وصفش به یکی از دوستانم میگفتم که وقتی طرح این لایحه را

فکرها هستند در مملکت بایستی وزارت جدید اصلاحات ارضی و تعاون روستایی از این دانش اشخاص در کار تعاونی و حل مسئله زمین از صاحب نظران بیغرض بتواند استفاده کند خصوصاً در اجرای حل این مسئله بسیار مهمی که در این قانون بعهده این وزارتخانه واگذار شده است و آن فکر ایجاد واحدهای سهامی زراعیست خصوصاً در این مورد شده باید عرض کنم که این حاصل فکر شجاع و بصیر شاهنشاه شجاع و ایدئولوگ بزرگ انقلاب ماست مادر جن دهمان سال گذشته ناظر بودیم که شاهنشاه از یکی بمسافر نهایی خود مراجعت فرموده بودند واقعاً موقعی که بزای تشکیل واحدهای زراعی را مطرح فرمودند يك شور بشوق بسیار جالب و عجیبی در زمینه فکری افراد معتقد بتعاون روستایی و حل مسئله زمین پیدا شد این نتیجه زبیهای رهبر بزرگ انقلاب بود که خوشبختانه امروز صورت قانون در این مجلس به آن رأی داده میشود و صورت وظیفه در مقابل يك وزارتخانه مستقل قرار میگیرد که این فکر بلند شاهنشاه را در زمینه تکمیل و بشمر رساندن برنامه های انقلاب ارضی و عمران روستایی مملکت بتواند خوبی بشمر برساند بایستی وزارت جدید التاسیس اصلاحات ارضی و تعاون روستایی از تمام امکانات منطقی و انتضبات ملی استفاده بکند تا به بهترین وجهی این فکر عالی که از زبان شاهنشاه اعلام شده و ایراد شده و صورت قانونی در میآید و در واقع باید گفت بهترین نتیجه و وجهی است که در تمام دنیا از حل مسئله زمین ایجاد شده است این کار باید به مورد اجرا گذاشته شود و از این بزبون مجلس شورای ملی بنده فکر میکنم مجازم اعلام کنم که تمام همکاران این وزیر جدید تمام افرادی که میخواهند در این وزارتخانه جدید کار کنند بایستی بدانند که برخلاف گذشته و برخلاف روش به اصطلاح همکاری با کسی از گذشتهگان نباید تمام نیروهای خود را در اختیار برنامه های مترقی و عالی که شاهنشاه و ملت میدانند که بجای کار این برنامه مترادف و مساوی با نتیجه واقعی انقلاب است بگذارند تا باید تمام عناصر و عواملی که خودشان

را آماده میکنند که در این وزارتخانه کار بکنند بدانند که شاهنشاه و ملت بدقت به این مسئله توجه دارند و کوچکترین غفلت و تساهل را مورد مؤاخذه قرار خواهند داد و تأمل نخواهد شد که به نتیجه بد برسند و با کمال خوشبختی در اینجا مجدداً بنده این سمت جدید را به آقای دکتر ولیان که دوست قدیم و سابق بنده بوده است با اجازه همکاران محترم تبریک عرض میکنم و اطمینان میدهم و در عین حال بایشان اخطار میدهم که انجام وظیفه جدید با بدبر اساس این موازین باشد و با چنین وضعی وقتیکه همه موارد مورد تأیید قوه قانونگذاری خواهد بود و حتماً نتیجه کار هم مورد قبول رهبر بزرگ ملت شاهنشاه آری ما هر فرار میگیریم بسیار متشکرم (احسن است)

رئیس - آقای دکتر الموتی بفرمائید

دکتر الموتی - بنده فکر میکنم لایحه ای که امروز در مجلس شورای ملی مطرح است یکی از مهمترین لواحق و قوانینی است که با سر توشه با تزده میلیون نفر زارع ایرانی سر و کار دارد و از این جهت بار سنگینی بدوش وزارت اصلاحات ارضی خواهد بود. اصلاحات ارضی که سر فصل انقلاب شاه و مردم است موضوعی است که همه مردم ایران و بلکه خیلی از مردم جهان به اجرای آن علاقمند هستند. جناب آقای دکتر ولیان شما بهتر از بنده میدانید بملت قوانینی که طی چند سال اخیر در راه اجرای این قسمت از منشور انقلاب مقدس شاه و ملت تصویب شده موجب گردیده است که امروز وضع تازه ای در دهات ایران بوجود آید. يك ده بر اساس تقسیم ، يك ده بر اساس واگذاری، يك ده بر اساس مالکیت شش دانگ بوجود آمده است و ما آلا الان وقتی بيك منطقه که میر و بم (مهندس ناصر بهبودی مالکیت شش دانگ اصلاح شده) اجازه بفرمائید هنوز همه جا عمل نشده آقای مهندس بهبودی قانون از مجلس گذشته تا زمانی که آن قانون اجرا شود و اعتبارش تأمین شود هنوز وقت زیادی وجود دارد بهر صورت نظر این است که فکری بفرمائید که وضع زارعین صورت مشابه پیدا کند و بنده خودم وقتی بجزوه انتخابیه ام میروم میبینم يك ده بصورت مالکیت شش دانگ حفظ شده و زارع

میگوید چیزی نصیب من نشده است در ده همسایه تقسیم شده و بزراع زمین داده شده و شرکت تعاونی تشکیل شده است در حالی که در ده مجاورش این وضع بوجود نیامده است. وضع باید اصلاح شود. آقای مهندس بهبودی ماهه سه ساله انقلاب هستیم باید در این راه بکوشیم این زارعین که فرزندان عزیز مملکت ما هستند از نتیجه انقلاب که عطیه پادشاه مملکت است بیشتر بهره مند شوند (صحیح است) نمیشود این مسائل را نادیده گرفت و آنها را مورد توجه قرار نداد بنده میدانم همه علاقمند هستند و فرمان شاهنشاه به بهترین وجهی اجرا میشود. ولی این نواقص باید رفع بشود الان در خیلی از دهات هست که شرکت تعاونی تشکیل نشده است مادردهات که میرویم زارعین میآیند و تقاضا میکنند که ما شرکت تعاونی میخواهیم بدستگاهها که مراجعه میکنیم میگویند اعتبار بحد کافی نداریم یا میگویند که این ده تقسیم نشده است بهر حال این زارع گناهی نکرده است آنها باید از مزایای اصلاحات ارضی و شرکت های تعاونی برخوردار بشود این وظیفه سنگینی است که بعهدہ جنابعالی و همه ماست و اما مسئله دیگری که باز خودمان به آن رأی دادیم اعمال حقوق مالکیت دولت در تمام ایران بعهدہ وزارت اصلاحات ارضی است بسیار کار صحیحی است کار خوبی شده است ولی باید وسائل عمران و آبادانی هم در اختیار وزارت اصلاحات ارضی باشد که این اراضی را مورد استفاده قرار بدهد یعنی از این اراضی برای عمران و آبادی و بالا بردن سطح تولید مملکت استفاده بشود. این صحیح نیست که اراضی گرفته بشود و تمر کزید! بکنند و آباد نکرده و لی سالها طول میکشد تا آنها به ثمر برسند بنظر بنده باستی باین وزارتخانه جدید کمک لازم بشود که بتواند این اراضی باینرا واقعاً آباد کند و سطح تولید مملکت بالا برود البته بنده میدانم این کارها برنامه میخواهد شاید حرف زدن بسیار ساده باشد و عمل کردن بسیار مشکل ولی باید این مسائل گفته شود و دولت خواسته شود که در این راه قدم بردارد این شرکت های سهامی زراعی که ما داریم تشکیل میدهم یکی دیگر از پدیده های انقلاب شاه و مردم است بنظر بنده این خیلی مهم است و باید به آن توجه بشود الان در بعضی از نقاط

زارعین میخواهند این شرکتها تشکیل بشود ولی به بینیم این وزارت اصلاحات ارضی این امکان برایش هست که این شرکتها را در همه جا تشکیل بدهد. بنظر بنده باید کاری کرد که وزارت اصلاحات ارضی در سراسر مملکت این شرکتها را تشکیل بدهد در سراسر مملکت تماماً هنگی بر نامه های پیاده بشود این مطلب بنظر بنده خیلی مهم است. ایجاد هماهنگی در سراسر مملکت از نظر پیدا کردن مواد منشور انقلاب که یکی از مهمترین مواد آن اصلاحات ارضی است (صحیح است) بنده یک بار دیگر هم در این مکان مقدس این مطلب را عرض کردم جناب آقای دکتر وایان خودتان شاهد بودید. ما افتخار داریم که نماینده مردم هستیم و با زارعین و دهقانها سروکار داریم بخانه های آنها میرویم البته میدانید در بعضی از نقاط زارعین بسیار بسیار از این اصلاحات ارضی راضی هستند و قبول دارند که منافع سرشاری از این راه عايشان شده ولی در عین حال به بعضی از نقاط میرویم به بعضی از زارعین میرویم و میبینیم که میگویند میزان اجاره های آنها سنگین است نباید صرف اینکه زارع یک سند را امضاء کرده است روی ندانم کاری روی چهل این یک ضابطه قطعی باشد باید تجدید نظر شود حقیقتاً بهر دلیلی اجاره بیش از متوسط اهلای ۴۰-۴۵-۴۶ گرفته میشود باید تجدید نظر بشود بنده امیدوارم در هیچ نقطه ای همچو چیزی پیش نیاید ولی اگر چنین باشد ما که سر باز انقلاب هستیم باید چنین تذکری بدهیم و موظف هستیم این مورد را تعقیب کنیم که حقیقتاً چنین وضعی پیدا نشود در این مملکت که زارعی بگوید قبل از سال ۴۱ ده هزار تومان اجاره اش بوده حالا میشود ۱۲ هزار تومان (دکتر عدل - برعکس است) قبول دارم خیار جاها اینطور است و باید هم باشد آقای دکتر عدل که زارع از اصلاحات ارضی منفعت کند بنده در دهی خودم شاهد بودم و هستم که بابت مال الاجاره در سال بیست هزار تومان میدادند بعد از اصلاحات ارضی هفت هزار تومان بابت اصل قیمت ملک میدهند اینهم هست بنده قبول دارم زیاد هم هست اما اگر عدل نکرده آقای دکتر عدل پهلوی همان ده ده دیگری باشد که بنده میدانم نمیخواهم وارد ماهیت و وارد اصل مطلب بشوم اگر

آن زارع بیاید بگوید همسایه من هفت هزار تومان اجاره میدهد و قبلاً بیست هزار تومان میداده ولی من که ده هزار تومان میدادم حالا او ده هزار تومان میدهم این صحیح نیست. آقای دکتر دادفر یادداشتی لطف فرموده اند که بعضی مالکین بعنوان واگذاری سهمیه خود مالکیت را حفظ کرده اند و با بعنوان واگذاری فرزندان و همسر خود بهر یک یک ده شش دانگ بخشیده اند (دکتر عدل - آنها مالکین مراغه هستند) بهر حال خود اصلاحات ارضی این مطلب را میداند ولی جناب آقای دکتر وایان شما یک سر باز انقلاب هستید در راه اصلاحات ارضی خیلی زحمت کشیده اید به همین دلیل این بار سنگین بدوش جنابعالی است و از شما میخواهیم که در این راه این مطلب را که عرض کردم مطالعه بیشتری بفرمائید دقت بیشتری بفرمائید و همه متفقاً سعی کنیم که این مشکلات حل شود تا زارع ایرانی بیش از پیش از نعمات این انقلاب بهره مند شود. در مورد این شرکت های تعاونی که عرض کردم البته خیلی جاها هستند که کم کمائی بزارعین کرده اند و زارعین توانسته اند استفاده کنند از وسائلی که برای کشاورزی احتیاج دارند ولی خیلی جاها سراسر ما به این شرکت های کافی نیست یعنی عمران و آبادی ۵۶ هزار دهه باین اعتبارات که در اختیار شرکت های تعاونی است کافی نیست این زارعین احتیاجات زیادی دارند اینها تازه از قید و بند قرون وسطائی نجات پیدا کرده اند حیات تازه ای میخواهند باید مقدار زیادی از اعتبارات مملکت به این کار اختصاص پیدا کند که اینها را بشود تقویت کرد در بعضی از نقاط شهر قزوین که حوزه انتخابیه بنده است در منطقه قاقازان زارعین الان گرفتار بی آبی هستند در غرب قزوین اینها مراجعه میکنند که ما میخواهیم چاه بز نیم قنات بز نیم باید بهر صورت اینها راهنمایی شوند باید وسایل زندگی و کار آنها فراهم شود زمین آباد نمیشود مگر اینکه زارع آب در اختیارش باشد باید کاری کرد که در اختیار این عده از زارعین که امروز صاحب زمین شده اند و زندگی تازه ای پیدا کرده اند بحد کافی یا لااقل بحد معقول وسایل عمران و

آبادی گذاشته شود این وظیفه دولت است که الان که این بارسنگین را بدوش جنابعالی گذاشته به جنابعالی کمک بیشتری بکنند که صرف شرکت های تعاونی بشود اعتبارات زیادتری در اختیار این زارعین گذاشته شود. مطلب دیگری که بنده دیدم اینکه جنابعالی در این شورای هم آهنکی آموز روستاها شرکت میفرمائید تبصره ۲ ماده ۲ است این بسیار کار صحیحی است ولی بشما عرض میکنم خودتان هم شاهد هستید همه ما بحوزه های انتخابیه میرویم و می بینیم با کمال تأسف در کارهای عمرانی روستاها هماهنگی وجود ندارد مقداری از اعتبارات مملکت تلف میشود برای اینکه چند تا مأمور میروند با چند تاجیب اینها خرج است باید یک هماهنگی اصولی و اساسی بوجود بیاید که برای یک کار معمولی ده نفر مأمور نروند چه بسا خرج اعزام این مأموران و خرج سفر و وسیله بیش از آن مقداری است که باید خرج ده کنند مثلاً یک کار کوچک که پنجهزار تومان خرجش است و بولیکه باید صرف کار عمرانی بشود تلف میشود. دیدم در یکی از نشریات که نوشته بود در بعضی مواقع در سطح ده ۱۶ یا ۱۷ مأمور وجود دارد این صحیح نیست این پول باید صرف عمران خود ده بشود نه صرف رفت و آمد و کارهای اداری این از چیزهایی است که از جنابعالی خواهش میکنم در این شورای هماهنگی روستائی که نشریف خواهید برد متوجه باشید بنده عرض دیگری ندارم وظیفه دار هستم جنابعالی که شخص شایسته ای هستید تبریک بگویم لایحه شما اولین لایحه ایست که درباره تشکیل وزارتخانه های جدید بمجلس آمده از سرعت کار شما متشکریم و مطمئن باشید که مجلس و دولت شما را تقویت خواهد کرد ولی از شما یک چیز میخواهیم و آن این است که بوضع اصلاحات ارضی و بوضع زارعین و بوضع دهقانها توجه کافی داشته باشید که از ثمرات انقلاب شاه و مردم بیشتر بهره مند شوند تا ما بتوانیم بیائیم اینجا همیشه از کارهای شما تقدیر بکنیم (احسن، احسن)

رئیس - آقای مهندس ارفع بفرمائید.

مهندس ارفع - بنده با وجود کسالتیکه دارم و

سرمایه خوردگی که اجازه صحبت نمودن بنده نمیدهد ولی معذک در این موقعیکه لایحه تشکیل وزارت اصلاحات ارضی مطرح است و این وزارتخانه جدید بوجود میآید خودم را نساگزیر دیدم که چند کلمه‌ای را عرض همکاران محترم برسانم اولاً تأسیس این وزارتخانه را و همچنین انتصاب آقای دکتر ولیان را بسمت وزیر این وزارتخانه مهم تریک و نهیت میگویم و امیدوارم در کارهای خودهما نظور که در گذشته موفق بودند در آتی هم موفق باشند در اینجا نکته‌ای که برای تکمیل این لایحه بنده باید به استحضار برسانم و امیدوارم مورد توجه دولت قرار بگیرد این است که اگر به هدف اصلاحات ارضی که بالا بردن سطح تولیدات کشاورزی و بالا بردن سطح زندگی کشاورزان و آزادی طبقه کشاورز که نتیجه‌الغای رژیم ارباب رعیتی است توجه کنیم به این نتیجه میرسیم که برای نیل به این هدفها باید چهار نکته اساسی را در کار اصلاحات ارضی دخالت بدهیم این نکته که بعضی میرسانم نکاتی است که در مجامع بین المللی هم درباره آن صحبت شده و مورد توجه و تأیید تمام کشورها قرار گرفته است یعنی اصلاحات ارضی باید تشکیل شود از تقسیم زمین یعنی صاحب ملک و صاحب آب و زمین کردن کشاورز، ایجاد شرکتهای تعاونی، دادن اعتبارات لازم و دادن تعلیمات لازم یعنی این چهار رکن است که اصلاحات ارضی را بوجود میآورد و ما را در نیل به هدفی که داریم یاری میکند اگر مفهوم واقعی اصلاحات ارضی را بنحوی که بعضی آقایان رساندم در این لایحه در نظر بگیریم شاید دو رکن اساسی از این ارکان چهارگانه را فراموش کرده‌ایم البته قسمتی که فراموش شده است یکی تعلیمات کشاورزی است یعنی ما نمیتوانیم میزان محصول در هکتار یا میزان سطح کشت را بالا ببریم بدون اینکه کشاورز را با تکنیک جدید آشنا و راهنمایی بکنیم و سیله و موجب اینکار چیست سازمان ترویج کشاورزی است سازمان ترویج کشاورزی وظیفه‌اش این است که پیشرفتهائی

که در مورد کشاورزی بعمل میآید بتواند در سطح ده منقل بکند و بعنوان معلم و آموزگار کشاورز در سطح ده قدم بدمد او را راهنمایی و هدایت کند متأسفانه در این سازمان وزارت اصلاحات ارضی موضوع ترویج کشاورزی بکلی از مدنظر افتاده شاید بگویند این کار را وزارت کشاورزی انجام میدهد اگر اینکار را وزارت کشاورزی انجام میدهد پس چه لزومی دارد ما باینجا یک وزارتخانه جدید و مستقل برای اصلاحات ارضی تأسیس کنیم سابقاً هم وزارت کشاورزی اینکار را انجام میداد اما اگر هدف این است که این وزارتخانه مجهز تمام عوامل لازم باشد قطعی است که باید ترویج کشاورزی یعنی دستگاه آموزنده کشاورز هم همراه این وزارتخانه باشد و اینها قابل تفکیک نیست زیرا ما دیده‌ایم که کشاورز گوش بحرف کسی میدهد که به او احتیاج دارد خیلی ساده است وقتی که مأمورین چغندر کاری بدان میرفتند چون اینها مساعده میدادند بدر میدادند اگر نصیحتی هم بکشاورز میکردند و میگفتند در کاشت چندین این فاصله را باید بگیري یا این کود را باید بدهی و این طرز آبیاری کنی و این طرز دفع آفات کنی کشاورز گوش میداد اما اگر مأمور کشاورزی این مسائل را با کشاورز مطرح میکرد چون او احتیاج به مأمور کشاورزی نداشت گوش هم نمیداد پس اگر ما بخواهیم واقع بین باشیم کشاورز گوش بحرف کسی میدهد که به او احتیاج دارد الان در این مرحله احتیاج به چه کسی دارد بمأمورین اصلاحات ارضی در سطح ده بنابر این ما باید سازمان ترویج کشاورزی را در این وزارتخانه مستقر کنیم و ضمیمه این وزارتخانه باشد تا بتواند آن پایه چهارمی که بعضی آقایان رساندم تکمیل کند و کار اصلاحات ارضی را پیش ببرد در مورد اعتبارات کشاورزی باز معتقدم که این وزارتخانه در امور بانک کشاورزی باید صاحب نظر کامل باشد باید دستش کاملاً باز باشد برای اینکه خواهی نخواهی یک قسمت از وظایف این وزارتخانه با عمران ارضی بایر تماس پیدا خواهد کرد و در آن مرحله است که باید دستش برای دادن اعتبارات باز باشد مسئله سومی که باید در اینجا بنده مطرح کنم

این است که بطوریکه آقایان اطلاع دارند قانونی از مجلس بیست و یکم گذشت که بموجب این قانون اختیار حفر چاههای عمیق و استفاده از آبهای زیرزمینی در دست وزارت آب و برق قرار گرفت از طرف دیگر آئین نامه و قانونی برای عمران ارضی باین وجود دارد در اینجا شخص متقاضی گرفتار دو دستگاه است یکی دستگاه وزارت کشاورزی با سازمان اصلاحات ارضی و یکی وزارت آب و برق امروز هم گه لایحه ملی شدن منابع زیرزمینی بمجلس تقدیم شده که البته مورد شور و بررسی نمایندگان قرار خواهد گرفت و بفرض که این لایحه تقدیم نشده بود یک نفر متقاضی عمران این ارضی بگیرفتار این دو دستگاه هست فرض کنید بنده داوطلب هستم یک زمین بایری را دایر کنم سرمایه هم با تأمین از صندوق توسعه کشاورزی و از منابع دیگر در اختیار من قرار گرفته آباد کردن این زمین احتیاج به آب دارد آب را کدام دستگاه باید بمن اجازه بدهد وزارت آب و برق، میروم وزارت آب و برق و تقاضا میکنم وزارت آب و برق بمن خواب خواهد داد که ما مطالعاتی فعلاً در این منطقه نداریم تأمل کنید که ما مطالعه خودمان را در این منطقه در مورد آبهای زیرزمینی انجام بدهیم بعد بشما جواب بدهیم بنابر این نتیجه‌ای که حاصل میشود این است که عمران ارضی باینرا تعلیق بیک امر محال و یا لاف شبیه بمحال کردیم این گرفتاری است که سازمان اصلاحات ارضی در آینه خواهد داشت و بنده نمیدانم این مشکل را با وزارت آب و برق چگونه حل خواهید کرد ولی این مشکل وزارتخانه تنها نیست مشکل مملکتی است مشکل مردم است مردمیکه با کمال علاقه امروز حاضرند سرمایه گذاری کنند و ارضی باینرا دایر کنند زحمت بکشند و در نتیجه فعالیت و دسترنج خودشان بتوانند برای این مملکت مفید و برای خودشان مؤثر قرار بگیرند این گرفتاری وجود دارد که من امیدوارم بنحوشایسته‌ای در داخل دولت و در داخل دستگاه حتی اگر لازم باشد با تجدید نظر در قانون فعلی و بالاقل با تغییر در آن این مشکل را حل کنیم تا مردم را قادر کنیم که بتوانند کار اساسی خودشان را انجام بدهند آخرین نکته‌ای که بنده عرض میکنم و نمیخواهم وقت مجلس را بگیرم توجهی است که میخواهم به آقای وزیر

اصلاحات ارضی بدهم در مورد زراعت مکانیزه است در این مورد شاید چند مرتبه در کمیسیون کشاورزی و با در ملاقات‌های خارج از مجلس که صورت گرفته با ایشان صحبت شده و مورد تأیید ایشان هم بوده ولی مجدداً بنده یاد آور میشوم که متأسفانه هدف اساسی از معاف بودن زراعت‌های مکانیزه که در قانون اصلاحات ارضی بآن اشاره شده بد تعمیم شده و تفسیر هم از دستگاه اجرائی نیست بلکه در آئین نامه منضم به قانون اصلاحات ارضی که بتصویب کمیسیون مشترک مجلسین رسیده در آنجا توجهی باین امر نشده و زراعت مکانیزه را به نحوی تعریف کرده‌اند که با داشتن یک تراکتور شکرسته یک ملک زراعی کاملی را از قانون اصلاحات ارضی و تقسیم معاف کرده‌اند و این عمل در این کشور انجام گرفته (احسنت) خود ایشان هم بهتر از بنده میدانند و اطلاع دارند که بنحوبارزی در تمام این مملکت این موضوع بچشم میخورد و بنده یقین دارم دولت توجه میکند و راه حلی برای اینکار پیدا خواهد کرد و کاری بکنید که موضوع یک بام و دو هوا نباشد خیلی متشکرم (احسنت).

رئیس - آقای فولادوند بفرمائید.

فولادوند - با اجازه ریاست محترم و همکاران عزیز بنده هم در اینموقع که وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی تشکیل میشود وظیفه خود میدانم اخلاقاً از نقطه نظر وظائف اجتماعی یک عرایضی بسمع ملت ایران که در اینجا نمایندگان محترم آنها حضور دارند برسانم اولاً که بنده میخواهم با آقای دکتر ولیان تیریک عرض کنم که مورد عنایت شاهانه قرار گرفته‌اند و بمقام محترم وزارت ارتقاء پیدا کرده‌اند و دوم اینکه برای این کارهایی که در مدت مأموریتشان بعنوان رئیس کل اصلاحات ارضی انجام داده‌اند که موجب کسب افتخار شده و حقایق حق این بوده‌است و در اینجا نمایندگان محترمی هستند که در قسمتهای فنی و کارهای کشاورزی و ریاست دوائر وزارت کشاورزی و اصلاحات ارضی سابقه داشتند و بافتخار نمایندگی منتخرف شده‌اند حق کلام را از نقطه نظر فنی ادا فرمودند ولی خود بنده هم چون قلباً و همیشه از نزدیک با این اداره همکار بوده‌ام و مأمورین این اداره و عمل این

اداره که امروز بیک وزارتخانه ارتقاء یافته است همیشه هماهنگ با نظریات اعلیحضرت همایون شاهنشاه بوده است و قطعاً هر ایرانی پاک نهاد خودش را مؤلف میدانند بنده هم از این نقطه نظر و توفیق خودم دانستم و آرزو داشتم کلامی بعنوان همکار این اداره عرض بکنم تا آنجائیکه بنده و تجربه خود بنده حکایت میکند و سابقه دارم بنده هر باری به اداره اصلاحات ارضی سابق که امروز مدبل به وزارتخانه شده است رفته‌ام الحمدلله باید تصدیق بکنم که با حسن نتیجه روانه‌ام کرده‌اند و همیشه جناب آقای دکتر ولیان خودشان و اعضاء اداره‌شان هم نصب‌العین خودشان این مطلب را قرار داده بودند که بکارهای کشاورزی با کمال علاقه و از صمیم قلب دلسوزی بکنند و بمشکلات کشاورزان در حوزه انتخابیه بنده رسیدگی بفرمایند مطالبی که در اینجا نمایندگان محترم تشریف آوردند و تذکر دادند بنده میدانم که نظر انتقادی در هیچکدام از بیانات آقایان نبوده است و همه نظریات اصلاحی بوده و نظریاتی بوده که بجناب وزیر محترم داده‌اند برای اینکه در انجام کارهای بعدیشان کمک و مساعدتی بکارهای اصلاحات ارضی باشد خود بنده هم بهمین نیت بعضی مطالب هست که بر مضان میرسانم و استدعا میکنم که اگر عیب و نقیصی هست بخود بنده تذکر بفرمائید البته خیلی از نظریاتیکه آقایان دارند راجع بنوقیصی که ممکن است در کار اصلاحات ارضی باشد این مقیده بنده هیچ ارتباطی به اداره کل سابق اصلاحات ارضی یا وزارت اصلاحات ارضی که هنوز شروع بکار نکرده است ندارد و فی الواقع باید از نقطه نظر تکنیک وقتی حق این بود که خواهش میکردیم که هیئت دولت هم اینجا تشریف میداشتند و در حضور جناب آقای نخست‌وزیر و وزیر دارائی و نماینده سازمان برنامه که خود آقای نخست‌وزیر هستند ما مطالب را تذکر میدادیم حالا هم همان کار را کردیم برای اینکه صورت مجلس هست میخواستند و خود آقای وزیر هم تشریف دارند و معاونین بعضی از وزارتخانه‌ها هم تشریف دارند و این تذکراتیکه ما میدهیم بخود آقای نخست‌وزیر میدادیم منجمله برای

حسن فلان کار در پیش بردن مقاصد اصلاحات ارضی بودجه بیشتری مثلاً بکار ببریم البته این بودجه را خود آقای وزیر نمیتوانند بکار ببرند این بودجه باید بتصویب وزارت دارائی و با تصویب نخست‌وزیر بیاورند و در برنامه چهارم قرار بدهند تا آقای وزیر بتوانند این مقاصد ملت و تذکرات نمایندگان ملت را انجام بدهند پس فی الواقع ایرادی از عمل گذشته نبوده است و بقول ما و کلامها ممکن اداره کل اصلاحات ارضی در گذشته با کمال صمیمیت و جدیت وظیفه اش را انجام داده بهمان دلیل رئیس آن اداره تحت حمایت شاهنشاه آریانه‌امر مقتدر وزارت شده‌اند و همانطور که واقعاً دوست عزیز و محترم جناب آقای مهندس ارفع فرمودند و یک تذکره ای دادند که بسیار مفید بود و برای در نظر گرفتن وزیر اصلاحات ارضی در کارهای آینده‌شان بنده هم چند مطلب بنظم رسیده است که برای تسهیل کار وزارت اصلاحات ارضی و برای توجه دادن بجناب آقای وزیر عرض میکنم و یک نکته هم هست که یکی از دوستان به بنده گفته‌اند که اینها را عرض میکنم در اینجا آن نماینده محترم موضوعی فرمودند که بعضی از مالکین با استفاده از چهل کشاورزان مقدار بسیار بسیار قبلی زمین برای آنها باقی گذاشته‌اند که واقعاً به انجام امر کشاورزی بهیچ وجه نمیتواند تکافو بکند و این امر را بنده هم میدانم دیگران هم میدانند و استدعای نمایندگان از مقام وزیر اصلاحات ارضی این بود که این هم جزو یادداشتها برود که هر زارعی بتواند طبق نیات عالی شاهنشاه لافل زمین بحد کافی داشته باشد برای کشاورزی و الا وقت خودش و مملکت را تلف کرده است در تأیید فرمایشات جناب آقای مهندس ارفع دوست محترم بنده میدانم که این سیستمی که بحمد الله خیلی ها مرتکب این عمل زشت نشده‌اند این است که یک تراکتور شکسته برداشته‌اند و گذاشته‌اند روی املاک و حتی بهم قرض میدادند این تراکتورها را بایک ماشین این‌ور و آن‌ور میبردند ۲۰۰ و ۳۰۰ و ۵۰۰ هزار هکتار را مکانیزه قلمداد میکردند و حالا هم مکانیزه نیست و بعد هم نخواهد شد و این مورد سوء استفاده قرار گرفته و

استدعای ما از آقای دکتر ولیان این است که خودشان هم بنده‌اند و ملتفت هستند و انصافاً و بینی و بین الله آقای دکتر ولیان آنچه که کم داشتند در کارهایشان اختیار بود و امروز بزمان شاهنشاه این اختیار هم بایشان داده شده است و بقین داریم که سر باز فداکاری هستند و از این اختیار بنفع کشاورزان استفاده خواهند کرد و بایک اشاره تا آخر خط تشریف میبرند باز یکی دیگر از نمایندگان محترم فرمودند آمده‌اند بعنوان پسر و دختر و عمه و خاله و نوه ثبت داده‌اند املاکشان را که مشمول اصلاحات ارضی نشود و متأسفانه هم در برده‌اند و ساخته و پرداخته‌اند و حالا ما میبینیم که کشاورز حالش بد است و کشاورز فقط مضمون شاهنشاه است و ممنونیتش این است که فرمان را شاهنشاه داده‌اند و امیدواریم با قدرتیکه شاهنشاه تفویض فرموده‌اند حالا در تکمیلش امر به انجام و اقدام بفرمایند برای اینکه اینها مانده است تا اصلاحات ارضی در مملکت انجام بشود و همانطور که شاهنشاه فرمودند آنی بشود که کشاورز آرزو میکرده و آنی بشود که خود آقای دکتر ولیان میل داشته‌اند و بنده بسیار خوشوقتم که این نکته بخاطر من مانده که بگویم واقعاً به صمیمیت و کیفیت کار شما مطمئن و عقیده داشتم و هیچوقت بنده تصدیق بلا تصور نمیکنم و این است که کارها بماند بسیار منطقی است و دست خدا و پشتیبانیش هم را هتان باشد و ما هم سر بازان دیگر انقلاب هستیم و بخدا قسم یاد میکنم که بدون هیچ‌سوء نیتی این را عرض میکنم و باز هم بخدا قسم یاد میکنم که آنهم تقصیر جنابعالی نیست بعضی از کارمندان خوب نیستند و اینهم شامل این وزارتخانه نیست شامل هر وزارتخانه دیگری هم هست و ممکن است باشد بایستی ما انشاء الله امیدوار باشیم که هر چه زودتر به آن اصل انقلابی که جناب آقای خواجه نوری اصل ۱۱ بود یا ۱۲ راجع به اصلاحات ادارات که انشاء الله زیر سایه خداوند و شاهنشاه آریانه‌امر جامعه عمل بخوش بیوشد و هم وزارت اصلاحات ارضی هم سایر وزارتخانه‌ها از موهبت این اصل بسیار انقلابی که انقلاب شاه و مردم است برخوردار بشوند که حضرت تعالی و دیگر وزارتخانه‌ها هم از این مأمورین سرخود که به اصطلاح نه حرفشان فرمان خداست و متأسفانه فرمان وزارتخانه را هم گوش نمیدهند و اینها بسیار مردمان بی حیائی هستند

که سوء استفاده میکنند از نام خدا و شاه و بگردم دروغ تحویل میدهند و ما میدانیم و شجاعت و صمیمیت ما و شاه پرستی مادرند کرا این مطلب است و اینها نیکه شعارشان را دروغ میدانند و از قدیم شعار دروغ بنام خدا میدادند و حالا هم شعار دروغ بنام خدا و شاه و میهن میدهند اینها را در هر وزارتخانه باید سر جایشان بنشانند (احسنت) رئیس - نظر دیگری در کلیات آخر این لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به این لایحه باور فیه اخذ رأی میشود.

(اسامی نمایندگان بترتیب زیر بوسیله آقای مهندس صائبی (منشی) اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد.)

آقایان: مهندس ناصر بهبودی - دکتر بقائمی یزدی - کورس - مهندس فروهر - دکتر خطیبی - جوانشیر - دکتر کلایلی - دکتر عدل - خواجه نوری - دکتر بزدان پناه - دکتر رشتی - مهندس ارفع - دکتر نجمی - دکتر شفیع امین - ضیاء احمدی - دکتر رهنوردی - مهندس اخوان - رضوی - پور بابائی - دکتر العوتی - دکتر شریعت - دکتر ضیائی - مهندس سهم الدینی - رضازاده - بدر صالحیان - دکتر ستوده - صادقی - بانو زاهدی - روستا - دکتر حکیم شوشتری - دکتر دادفر - معز - دکتر برومند - دکتر متین - دکتر خزائلی - پروفیسور مخبر فرهمند - دکتر کفائی - دکتر اسدی - دکتر فرمان دکترو تو اعظم - مافی - دکتر حبیب‌اللهی - مصطفوی نائینی - موسوی - محمد ولی قراچورلو - بوشهری - مهندس پروشانی - مهندس برومند - عباس میرزائی - دکتر سیزوارچی - صائب - یزشکی - سلیمانی کاشانی - دکتر غنی - شهرستانی - مهندس معینی زند - مهندس کیا - مهندس زر آور - دکتر محقق - توسلی - دکتر عدل طباطبائی - دکتر زعفرانلو - ایلخانی پور - مهندس یار محمدی - مهندس رباجی - سر نیلی پور - دکتر میر علاء مهندس عترت - کلانتری - فضائی - دکتر بهبهانی - مؤید امینی - اسدی - ابوذر - دکتر امامی خوئی - تهرانی - مهندس اردلان - پور ساطع - مهندس عیول -

مهندس اسدی سمیع - انشاء - فهمی - مهندس کیا کجوری -
 ملکزاده آملی - شکیا - مرندی - مریدی - دکتر
 موثق - مهندس معتمدی - مهندس بریمانی - نامنی -
 فروتن - دکتر رفیعی - بیات - تیمسار نکوزاد - کاسمی
 غلام نیاکان - عامری - حقیقتاس - فولادوند - دکتر بیت
 منصور - دکتر اعتمادی - موقر - ملک افضالی - حی - موسی
 صالحی - صادق سمعی - دیبیم - دکتر سعید حکمت مهندس -
 بهرام زاده ابراهیمی - مهندس پرویز بهبودی - فرهادپور
 امام مردوخ - دکتر خیر اندیش - اولیاء - محدث زاده اخلاقی
 دکتر وفاد - دکتر ملک - کمالوند - شیخ الاسلامی - دکتر معتمد
 وزیر - مهاجرانی - دکتر عظیمی - بانو تربیت - دکتر رضوانی
 منانی - دکتر صالحی - تیمسار همایونی - اهری -
 معیری - مبارکی - حیدر صائبی - امیر احمدی - امامی
 رضوی - دکتر سعید - بانو سعیدی - دکتر رفعت -
 جاماسبی - فخر طباطبائی - یوسفی - مرونی -
 معظمی - شیخ بهائی - جوادی - دکتر رضوانی - مسعودی
 سعیدی - سعید وزیر - موسوی - ماکوئی - دکتر
 مهدوی - دکتر فر بود - اصولی - ماهیار - محسنی - مهر
 دکتر یگانگی - دکتر کیان - بهنیا - تیمسار وحدانیان -
 دکتر گاکیک - دکتر درودی - تیمسار حکیمیان -
 دکتر وحدانی - پردلی - اربابی - دکتر صفائی -
 صدقیانی زاده - پدramی - دکتر مدنی - مرضوی -
 بهادری - سلیمانی - بختیاری پور - عجم - ظفر - دکتر
 فریور - دکتر صدر - یز شکپور - دکتر طالع - کلانتر
 هنر مزی - بانو جهانبانی - مهندس ریاضی - صدری
 کیوان - مهندس صائبی - دکتر مهذب - مهندس معینی -
 بانو ابتهاج سمعی - روحانی - مهندس عطائی - ریگی -
 کاشمندی - شاخوئی .

(آراء مأخوذه شماره شد نتیجه برقرار ذیل اعلام
 گردید)

آراء موافق ۱۹۴
 رئیس - لایحه با ۱۹۴ رأی موافق به اتفاق آراء
 تصویب شد برای تصویب به مجلس پنا فرستاده میشود
 (مبارک است)

مبارکی - عجم - جاماسبی - تهرانی - دکتر گاکیک -
 مری رضوی - تیمسار همایونی - عامری - دکتر حکمت -
 ریستا - مرضوی - دکتر رضوانی - دکتر فریور -
 مهندس اسدی سمیع - پردلی - تیمسار وحدانیان -
 سعیدی - فخر طباطبائی - دکتر رفعت - مهندس
 عدل - دکتر برومند - کلانتری - اسدی - یز شکپور -
 کلانتر هرمزی - مهندس ریاحی - شاخوئی - مهندس عترت
 دکتر طالع - صائبی - شاخوئی - دکتر صدر - سرتیپ پور
 امیر احمدی - محدث زاده - بانو نیره سعیدی - معیری
 دکتر عظیمی - دکتر ملک - حقیقتاس - دکتر وفاد - بانو
 نهج - سمعی - شیخ بهائی - صادق سمعی - ایباخانی پور -
 بختیاری پور - اخلاقی - مهر زاده - مهندس پرویز بهبودی -
 کمالوند - دکتر فر بود - مهندس معینی - سلیمانی - بانو
 زاهدی - مهندس عطائی - دکتر میر علاء - صدری کیوان
 هری - دکتر دادفر - مهندس بریمانی - دکتر ضیائی
 یز زاده - دکتر حکیم شوشتری - بدر صالحیان - دیبیم
 دکتر بقائی یزدی - تیمسار نکوزاد - دکتر سعید - دکتر
 نعمادی - دکتر موثق .

رئیس - آقای دکتر ولیان فرمایشی دارید بفرمائید .

دکتر ولیان (وزیر مشاور) - با اجازه مقام محترم

ریاست مجلس شورای ملی و سایر خانمها و آقایانیکه اقتضای
 نمایندگی ملت ایران را در این ساحت مقدس دارند مجبور هستم
 تقاضای را در چند کلمه عرض برسانم در درجه اول تشکر
 میکنم از ابراز اعتمادی که فرمودید و اولین لایحه تشکیلاتی
 دولت را بلافاصله یک روز پس از تصویب بر نامهائ که تقدیم
 ساحت مقدس مجلس شورای ملی شد با اتفاق آراء مورد تصویب
 و تأیید فرار دادید و این مطلبی که میگویم مادر اصول و
 در هدف هم دست در دست هم داریم و وحدت ما بمنصه ظهور
 رسید اینجا چه حزب پاسداران انقلاب و چه حزب اقلیت وجه
 حزب بان ابر نیست همه باین بر نامه و تشکیلات رأی موافق
 دادند و بنده از این نظر در اینجا تشکر میکنم و باینکه
 افتخار عضویت حزب ایران نوین را دارم و خودم را یک عنصر
 منصف حزبی میدانم (احسن اولی یک مطلب را اینجا در
 ساحت مقدس مجلس شورای ملی عرض میکنم که آماده برای

شنیدن نقد و انتقاد و راهنماییها و اظهار نظرهای کایه
 نمایندگان محترم که مربوط سایر احزاب و دستجات سیاسی
 هستند و در اصل همه دارای یک هدف با چند هدف منطبق
 با هم هستیم ولی احیاناً در نیل باین هدفها احتمالاً ممکن
 است سلیقه های مخصوصی داشته باشیم بهمان دلیل که اثر
 انگشتان یک دست هم باینکدیگر هم شکل نیست همیشه به
 تذکرات سروران محترم توجه خواهیم کرد و این عقیده
 را که چون دولت از حمایت حزب اکثریت برخوردار است
 همین کفایت پر خواهیم کرد (احسن) این اصل را قبول نداریم
 و آئینه نشان خواهد داد حزب پاسدار انقلاب غیر از این
 خودش هدفی ندارد و نظریات انتقادی تمام مردم در این
 مملکت خودش قابل طرح در حزب پاسدار انقلاب بوده و
 هست (صحیح است) بنده بسهم خود در جلسات کمیسیونهای
 مختلف مجلس در سهای زیادی گرفتم ، فرد فرد نمایندگان
 با مطرح کردن پیشنهاداتی که در ۲۵ صفحه چاپ شده بود در
 قبایل یک لایحه سه صفحه ای انتقاد کردند و صحبت کردند و ارائه
 طریق نمودند و فلسفه دمکراسی و حکومت اکثریت چیزی غیر
 از این نمیتواند باشد ولی در اینجا لازم میدانم که یک
 وظیفه اخلاقی را انجام بدهم که در آخرین دقائق تصویب
 این لایحه در کمیسیون در شور دوم یکی از نمایندگان
 محترم ما جناب آقای دکتر عدل طباطبائی باندازه ای باینک
 راهنمایی بموقع به تشکیلات این وزارتخانه جدیدالتاسیس
 کمک کردند که بنده وظیفه خود میدانم که بالاخص از
 این راهنمایی بموقع که ارائه طریق هم داشت و کتب و
 مجموعه قوانین راهمراشان آوردند تشکر کنم چهار
 مطلب را عرض میکنم و میگذرم ابتدا وظایفیکه به عهده
 وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی پس از تصویب
 نهائی و توشیح و ابلاغ قانون مربوطه اش محول شده است
 داریم و میدانیم که در این وزارتخانه چه باید انجام بگیرد
 و اگر در انجام وظایف ایرادی هست تذکر خواهند فرمود
 در مورد شرکتهای سهامی زراعی که شاهنشاه آریا مهر در
 کتاب انقلاب سفید کاملاً و بتفصیل راجع به نقش خلافت این
 شرکتهای توضیح فرموده اند و همچنین در موقع افتتاح دوره
 قانونگذاری جدید بساز هم فصلی از فرمایشات خودشان را

در آنجا در این زمینه اختصاص دادند و بعضی اینک لایحه تشکیل وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی بصورت يك قانون توشیح شده و ابلاغ بشود لایحه تشکیل این شرکتهای تعاونی زراعی هم تقدیم مجلسین خواهد شد تا پس از بررسی و رفع معایب آن و ارشاد و هدایت نمایندگان محترم بصورت قانون بشود. بلافاصله وارد صحنه ای بشویم که اگر موفق بشویم و همانطور که شاهنشاه آریامهر فرموده اند که موفق بشویم تلاش کرده و کوشش خواهیم کرد که موفق بشویم و خواهیم شد بسیاری از مشکلات که در نتیجه برنامه اصلاحات ارضی الآن بدو مرحله اول و دوم یعنی زارع و مالک و زارع و مستأجر دست بگریبان هستیم خاتمه داده خواهد شد در مورد ارشاد و تشکیل شرکتهای تعاون روستائی باید اذعان کنیم که در چهار سال گذشته خدمات ذیقیمتی انجام گرفته و بنده بزیر این خدمات صحنه میگذارم و بلافاصله عرض میکنم بمحض تصویب این قانون اساسنامه اش با توجه به احتیاجاتی که الآن دست بگریبان هستیم تجدید نظر خواهد شد بنده شخصاً مسئول اداره اش هستم و پاسخگوی کلیه نظرانی که در این زمینه ابراز بشود خواهم بود (آفرین) ولی این مفهومش این نیست که سازمان نخواهد داشت زمین نخواهد داشت ولی مسئولیت مستقیم تشکیل این شرکتهای تعاون روستائی را بنده خودم برعهده خواهم داشت و در این زمینه از تمام نظریات استفاده خواهیم کرد اما يك مطلبی را باید خدمتتان عرض کنم ضمن اینکه بمحض تصویب نهائی این قانون و از روز ابلاغ تشکیلات جدید اصلاحات ارضی و تعاون روستائی در کلیه مملکت با برنامه روشن و قاطع مشغول خدمت خواهد شد مادام که برنامه ها در همه جای دنیا صرف نظر از قاره ها صرف نظر از شرایط زمانی و مکانی توسط انسانها اجرا میشود و بین انسانها همه جور آدم پیدا میشود ولی ما همیشه توجه به نحوه انجام وظیفه اکثریت قریب به اتفاق مردم وطن خودمان داریم همه تأیید میکنیم که در اجرای قوانین اصلاحات ارضی مأمورین طی چند سال گذشته با استفاده از حمایت ها و راهنمایی های رهبر انقلاب

ما آنطور که توانسته اند خدمت کرده اند پرواضح است در بین راه اشخاصی هم بوده اند که دانسته یا ندانسته بار از حد فراتر گذاشته اند ولی همه میدانیم که این قبیل افراد پس از شناخته شدن در بین ما باقی نمانده اند بنا بر این همیشه مأمورین بدو قسمت بد و خوب و لاف و بنظر بنده به این صورت است شاید اشتباه نکنم و صحیح نباشد در اینجا آقای سعید زبیری اظهار مرحمت فرمودند لازم میدانم عرض کنم که فکر نمیکنم دیگر در این مملکت زمانی برای این کار باقی مانده باشد که اشخاصی برای حفظ مقام و صندلیهای خود بنشینند و بفرض محال اگر چنین اشخاصی پیدا شوند ساحت مقدس مجلس شورای ملی داریم مجلس سنا داریم رهبر انقلابی که بجز ثبات امور مملکت و اردهستند و وجود دارند و مانع از این خواهند شد ولی در مورد شخص خودم جداً عرض میکنم من نه آن باشم که اندر جنگ بینی پشت من، هر وقت که اظهار عجز در اجرای این وظایف بکنم این را با کمال صمیمیت بعرض خواهم رساند و مرخص خواهم شد ولی اطمینان داشته باشید آنچه که ما میخواهیم در ظرف سه سال و چهار سال عملی نیست ما در راهی قدم گذارده ایم که از سال ۱۹۴۷ کشورهایی شاید بوسعت قزوین ما شروع کرده اند و هنوز بجائی نرسیده اند ولی آنچه که ما ظرف پنج سال گذشته رسیده ایم مایه فخر و مباهات ملت ما بوده خواهد بود (صحیح است) در مورد آنچه که جناب آقای مهندس ارفع فرمودند بنده سهم خودم از يك نفر متخصص قابل قبول تشکیلات وزارت کشاورزی جز آنچه که فرمودند توقع و انتظار دیگری نداشتم فرمایشاتشان بسیار اصولی بود همه را یادداشت کردم و میرویم بدنبالش که ببینیم چه میتوانیم انجام بدهیم در مورد سازمان ترویج در مورد اعتبارات و بالاخره در مورد قسمت اساسی فرمایشاتشان که روی مکانیزه صحبت فرمودند و جناب آقای فولادوند هم انگشت گذاشتند يك مطلب را باید بعرض مبارکشان برسانم قانون اصلاحات ارضی مادر ۱۹ دیماه ۱۳۴۰ شروع با اجرا شد در موقع شروع با اجرا یعنی پنج سال و چند ماه قبل باید تشخیص میدادیم که مستثنیات

چیت و آنروز آمدند گفتند این قطعه زمین مستثنیات دارد و بر اصول پیش بینی شده در قانون اصلاحات ارضی هست ما الآن نزدیک به سه سال است که از مرحله دوم وارد مرحله اول شده ایم ولی این عرض من مفهومش این نیست که آنچه که شما فرمودید اتفاق نیفتاده اتفاق افتاده و باید راه حل برایش پیدا شود ولی اجازه خواهید فرمود که همان ترتیبی که این کارها تکامل یافته پیدا کردن راه حل برای رفع نقائص هم از این جنبه برکنار نباشد و بالاخره راجع به اختیار حفز چاه و تجویز کندن چاه و ایجاد آب و عمران اراضی سایر فرمودند ضمن آن که تمام مطالب مورد تأیید بنده هم هست این امید را داریم و حتماً هم این امید بجا هست که این مشکل مشکلی نیست که ما را نگران کند ما برای مشکلات عظیم تر از این راه حل پیدا کرده ایم و انشاء الله در این مورد هم این کار را هم انجام خواهیم داد جناب آقای فولادوند ضمن صحبت در مورد انقلاب اداری ایران اشاره کردند بوجود مقداری نکار مندان بی حیا البته ایشان از نظر تقسیم اخلاقی بسا صریح صحبت کردند این مطلب را فرمودند ولی جناب آقای فولادوند امروز در مملکت خوشبختانه شاید آنقدر که ما فکر میکنیم کارمند بد در تشکیلات دولتی وجود داشته باشد امروز دیگر محیط محیطی نیست که صرف بکنند انسان برای يك لذت آنی بیست و چهار ساعته یا يك ماهه یا دو ماهه از حسن شهرت و خدمت خودش چشم پوشی بکند شده بعنوان يك کارمند دولت این اعتماد را میدهم ولی عرض کردم در بین همه دستگاهها همه جور آدم پیدا میشود و در نهایت امر دستگاههای دولتی هم استثنا بر این اصل کلی نیستند بنده بیش از این تصدیق نمیدهم و یکبار دیگر از راهنماییهای ارزنده و رأی موافقی که بالاتفاق در اولین لایحه دولت در دوره قانونگذاری جدید مرحمت فرمودید تشکر میکنم و انشاء الله که هیچگاه لحظه ای پیش نیاید که کسانی که این رأی اعتماد و این رأی موافق را داده اند ز عمل امروز خودشان پشیمان شوند، متشکرم (احسن است)

۸- طرح و تصویب گزارش کمیسیون دادگستری

مربوط به اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی

اصلاح قانون تشدید مجازات عبور دهندگان

اشخاص غیر مجاز از مرز و ابلاغ بدولت

رئیس - گزارش کمیسیونها راجع به اصلاح قانون

تشدید مجازات عبور دهندگان اشخاص غیر مجاز از مرز

مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون دادگستری، مجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۱۶ آبان ۱۳۴۶ با

حضور آقای پرتو معاون پارلمانی وزارت دادگستری

لایحه شماره ۷/۴۴۲ - ۷/۱/۲۲ - ۱۳۴۶/۱/۲۲ دولت راجع به اصلاح

قانون تشدید مجازات عبور دهندگان اشخاص غیر

مجاز از مرز مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۴۴ را مطرح نمود

و با اصلاحاتی که در مجلس سنا بعمل آمده موافقت کرد

و بشرح زیر بتصویب رسانید.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم

میدارد.

ماده واحده - بندهای الف و ب قانون راجع به

تشدید مجازات عبور دهندگان اشخاص غیر مجاز از مرز

مصوب سال ۱۳۴۴ بشرح ذیل اصلاح و دو تبصره زیر به

آن الحاق میشود.

بند الف - هر کس دیگری را بطور غیر مجاز از

مرز عبور دهد یا بنحوی از انحاء موجبات عبور غیر مجاز

دیگری را فراهم نماید بدستور کمیسیون امنیت

اجتماعی مذکور در ماده يك قانون حفظ امنیت اجتماعی

مصوب ۱۳۳۶ از دو ماه تا دو سال بازداشت و یا برای همین

مدت مکلف به اقامت اجباری میشود و کمیسیون میتواند

نظر به اهمیت عمل ارتکابی و تأثیر آن در اختلال نظم عمومی

قرارداد اجراء وقت را تا صدور حکم نهائی صادر نماید دستور

کمیسیون امنیت ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ در دادگاه

استان مربوط قابل تجدید نظر است. دادگاه پس از حضور

متمم بشکایت رسیدگی و رأی مقتضی صادر خواهد کرد
رأی دادگاه استان قطعی و لازم الاجراست و رسیدگی دادگاه
تابع مقررات عمومی است.

بندب - وسیله نقلیه ای که برای این عمل مورد
استفاده قرار گرفته در صورتیکه متعلق به مرتکب بوده یا
باعلم و اطلاع مالک وسیله مورد استفاده قرار گرفته باشد
بدستور کمیسیون امنیت اجتماعی موقتاً توقیف میشود.
دادگاه استان مکلف است در صورت اجراء مالکیت مرتکب
باعلم و اطلاع مالک حکم به ضبط وسیله نقلیه برفع دولت
بدهد و الا بهر آن حکم خواهد داد.

تبصره ۱ - در مورد بند (ج) قانون تشدید مجازات
عموردهندگان اشخاص غیر مجاز از مرز وسیله نقلیه بترتیبی
که در بند (ب) این قانون مقرر است بدستور بیابریس
مربوط یاد استان شهرستان موقتاً توقیف میشود.

تبصره ۲ - نماینده نخست وزیر بر تعداد اعضاء
کمیسیون امنیت اجتماعی موضوع ماده یک قانون حفظ
امنیت اجتماعی مصوب ۱۳۳۶ اضافه میشود.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر حسن متین
گزارش از کمیسیون کشور بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشور در جلسه ۱۶ه آبان ۱۳۴۶ با حضور
نمایندگان دولت لایحه شماره ۷/۴۴۴ - ۱۳۴۶/۱/۲۲ دولت
راجع به اصلاح قانون تشدید مجازات عبور دهندگان
اشخاص غیر مجاز از مرز مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۴۴ را که
پس از اصلاحاتی از مجلس سنا بر گشته بود مطرح نمود
و مصوبه کمیسیون دادگستری را در این مورد نیز تأیید
کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم
میدارد.

مخبر کمیسیون کشور - مصطفوی تأییدی

رئیس - نسبت به گزارش کمیسیونها نظری نیست؟
(اظهاری نشد) به گزارش کمیسیونها رأی میگیریم خانمها
و آقایان اینکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر
برخواستند) تصویب شد. لایحه بدولت ابلاغ میشود.

۹- طرح گزارش شور اول کمیسیون دارائی
راجع بحقوق بارگیری و تخلیه در مورد کشتیهائیکه
معادل ظرفیت بارگیری نمیشوند.

رئیس - گزارش شور اول راجع بحقوق بارگیری
و تخلیه در مورد کشتیهائیکه معادل ظرفیت بارگیری
نمیشوند مطرح است. قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی
بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۱۱ آبانماه ۱۳۴۶ با
حضور آقای قوام صدی معاون وزارت دارائی لایحه شماره
۲۷۱۴ - ۱۳۴۶/۳/۲۷ دولت راجع به حقوق بارگیری و
تخلیه در مورد کشتیهائیکه معادل ظرفیت بارگیری
نمیشوند را مطرح و مورد رسیدگی قرارداد و عیناً
تصویب نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.
ماده واحده - حق بارگیری و تخلیه در آبهای
بندری موضوع بند (۵) تعرفه حقوق و عوارض بندری

منضم بقانون سازمان بنادر و کشتیرانی مصوب چهارم خرداد
ماه ۱۳۳۹ در مورد کشتیهائیکه معادل ظرفیت کامل
بارگیری نمیشوند بر مبنای میزان کالائیکه بارگیری
یا تخلیه میشوند محاسبه و دریافت میشود و در صورتیکه از
اسکله با سایر تاسیسات بندری استفاده نکنند برای هر تن
کالائیکه بارگیری یا تخلیه مینمایند ۳/۵ ریال دریافت
خواهد شد این تعرفه از تاریخ رد تصویب نامه شماره ۵۴۶۰۲
مورخ ۴/۴/۲۶ قابل اجراء است.

نایب رئیس کمیسیون دارائی - مهدی تهرانی

گزارش شور اول از کمیسیون اقتصاد

بمجلس شورای ملی

کمیسیون اقتصاد در جلسه ۱۴ آبانماه ۱۳۴۶ با
حضور آقای دکتر ضیائی معاون وزارت اقتصاد لایحه دولت

راجع به حقوق بارگیری و تخلیه در مورد کشتیهائیکه
معادل ظرفیت بارگیری نمیشوند را مورد رسیدگی
فرار داد و کنکوش کمیسیون دارائی را در این مورد تأیید
و تصویب نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.
مخبر کمیسیون اقتصاد - دکتر رضوانی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟
(اظهاری نشد) بورود در شور ساده واحده رأی میگیریم
خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند
(اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است
نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده لایحه
برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۰- طرح گزارش شور اول کمیسیون اقتصاد

راجع بموافقتنامه همکاری فنی و اقتصادی بین
دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری بلغارستان

رئیس - گزارش شور اول راجع به موافقتنامه
همکاری فنی و اقتصادی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت
جمهوری بلغارستان مطرح است. قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون اقتصاد بمجلس شورای ملی

کمیسیون اقتصاد در جلسه یکشنبه ۱۴/۸/۴۶ با
حضور آقای دکتر ضیائی معاون وزارت اقتصاد لایحه
شماره ۵۹۱۸ - ۴۶/۴/۱۹ دولت راجع بموافقتنامه همکاری
فنی و اقتصادی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری
بلغارستان را برای شور اول مورد رسیدگی قرارداد ماده
واحده و قرارداد منضم به آنرا با مختصر اصلاح که در بعضی
مواد آن عمل آمد تصویب کرد.

اینک گزارش آن بشرح زیر تقدیم مجلس شورای
ملی میگردد.

ماده واحده - موافقتنامه همکاری فنی و اقتصادی

بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری بلغارستان
که شامل بازه ماده میباشد و در تاریخ ۹ فوریه ۱۹۶۷

در تهران به امضاء رسیده است تصویب و بدولت اجازه داده
میشود اسناد تصویب آنرا مبادله نماید.
گزارش از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی
کمیسیون امور خارجه در جلسه سه شنبه ۱۶/۸/۴۶ با
حضور آقای دکتر ضیائی معاون وزارت اقتصاد لایحه دولت
راجع به موافقتنامه همکاری فنی و اقتصادی بین دولت
شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری بلغارستان را برای
شور اول مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون اقتصاد
را تصویب کرد.

اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.
مخبر کمیسیون خارجه -

گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی
کمیسیون دارائی در جلسه چهارشنبه ۱۷/۸/۴۶ با

حضور آقای دکتر ضیائی معاون وزارت اقتصاد لایحه
دولت راجع به موافقتنامه همکاری فنی و اقتصادی بین دولت
شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری بلغارستان را برای شور
اول بررسی و مصوبه کمیسیون اقتصاد را تصویب کرد.
اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.
مخبر کمیسیون دارائی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای دکتر بهبهانی
بفرمایند.

دکتر بهبهانی - در صفحه ۴ سطر سوم نوشته برای
مدتی که تجارت فنی بنظر بنده تجارب فنی درست است.
رئیس - اصلاح میشود در کلیات لایحه نظر دیگری
نیست؟ (اظهاری نشد) بورود در شور ساده واحده رأی
میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم
قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. در ماده واحده
نظری نیست؟ (اظهاری نشد) لایحه برای شور دوم به
کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۱ - قرائت يك فقره نامه رسیده از دولت در
اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر
لوازم برای اجرای طرحهای مصوب بر نامه های
عمرانی کشور

رئیس - نامه ای است از دولت رسیده برای اطلاع
مجلس قرائت میشود.

متهم بشکایت رسیدگی و رأی مقتضی صادر خواهد کرد
رأی دادگاه استان قطعی و لازم الاجراست و رسیدگی دادگاه
تابع مقررات عمومی است.

بندب - وسیله نقلیه ای که برای این عمل مورد
استفاده قرار گرفته در صورتیکه متعلق بمرتکب بوده یا
باعلم و اطلاع مالک وسیله مورد استفاده قرار گرفته باشد
بدستور کمیسیون امنیت اجتماعی موقتاً توقیف میشود.
دادگاه استان مکلف است در صورت احراز مالکیت مرتکب
باعلم و اطلاع مالک حکم به ضبط وسیله نقلیه بشفع دولت
بدهد و الا به رد آن حکم خواهد داد.

تبصره ۱ - در مورد بند (ج) قانون تشدید مجازات
عبور دهندگان اشخاص غیر مجاز از مرز وسیله نقلیه بترتیبی
که در بند (ب) این قانون مقرر است بدستور باز پرس
مربوط با دادستان شهرستان موقتاً توقیف میشود.

تبصره ۲ - نماینده نخست وزیری بر تعداد اعضاء
کمیسیون امنیت اجتماعی موضوع ماده یک قانون حفظ
امنیت اجتماعی مصوب ۱۳۳۶ اضافه میشود.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر حسن متین
گزارش از کمیسیون کشور بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشور در جلسه ۱۶ آبان ۱۳۴۶ با حضور
نماینده دولت لایحه شماره ۷۶۴۴۲ - ۱۳۴۶/۱۲۲ دولت
راجع به اصلاح قانون تشدید مجازات عبور دهندگان
اشخاص غیر مجاز از مرز مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۴۴ را که
پس از اصلاحاتی از مجلس سنا برگشته بود مطرح نمود
و مصوبه کمیسیون دادگستری را در این مورد سنا تأیید
کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم
میدارد.

مخبر کمیسیون کشور - مصطفوی نائینی
رئیس - نسبت به گزارش کمیسیونها نظری نیست؟
(اظهاری نشد) به گزارش کمیسیونها رأی میگیریم خانمها
و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر
برخواستند) تصویب شد. لایحه بدولت ابلاغ میشود.

۹- طرح گزارش شور اول کمیسیون دارائی
راجع بحقوق بارگیری و تخلیه در مورد کشتیهائیکه
معادل ظرفیت بارگیری نمیشوند.

رئیس - گزارش شور اول راجع بحقوق بارگیری
و تخلیه در مورد کشتیهائیکه معادل ظرفیت بارگیری
نمیشوند مطرح است قرائت میشود.
(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی
بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۱۱ آبانماه ۱۳۴۶ با
حضور آقای قوام صدی معاون وزارت دارائی لایحه شماره
۲۷۱۴ - ۱۳۴۶/۳/۲۷ دولت راجع به حقوق بارگیری و
تخلیه در مورد کشتیهائیکه معادل ظرفیت بارگیری
نمیشوند را مطرح و مورد رسیدگی قرارداد و عیناً
تصویب نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم نمیدارد.
ماده واحده - حق بارگیری و تخلیه در آبهای
بندری موضوع بند (۵) تعرفه حقوق و عوارض بندری

منظم بقانون سازمان بنادرو کشتیرانی مصوب چهارم خرداد
ماه ۱۳۳۹ در مورد کشتیهائیکه معادل ظرفیت کامل
بارگیری نمیشوند بر مبنای میزان کالائیکه بارگیری
یا تخلیه میشوند محاسبه و دریافت میشود و در صورتیکه از
اسکله یا سایر تأسیسات بندری استفاده نکنند برای هر تن
کالائیکه بارگیری یا تخلیه مینمایند ۳/۵ ریال دریافت
خواهد شد این تعرفه از تاریخ رد تصویب نامه شماره ۴۶۰۲
مورخ ۴۰/۴/۲۶ قابل اجراء است.

نایب رئیس کمیسیون دارائی - مهدی تهرانی

گزارش شور اول از کمیسیون اقتصاد
بمجلس شورای ملی

کمیسیون اقتصاد در جلسه ۱۴ آبانماه ۱۳۴۶
حضور آقای دکتر ضیائی معاون وزارت اقتصاد لایحه دولت

راجع به حقوق بارگیری و تخلیه در مورد کشتیهائیکه
معادل ظرفیت بارگیری نمیشوند را مورد رسیدگی
قرارداد و گزارش کمیسیون دارائی را در این مورد تأیید
و تصویب نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.
مخبر کمیسیون اقتصاد - دکتر رضوانی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟
(اظهاری نشد) بورود در شور ماده واحده رأی میگیریم
خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند
(اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است
نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده لایحه
برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۰- طرح گزارش شور اول کمیسیون اقتصاد
راجع بموافقتنامه همکاری فنی و اقتصادی بین
دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری بلغارستان

رئیس - گزارش شور اول راجع به موافقتنامه
همکاری فنی و اقتصادی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت
جمهوری بلغارستان مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون اقتصاد بمجلس شورای ملی

کمیسیون اقتصاد در جلسه یکشنبه ۱۴/۸/۴۶ با
حضور آقای دکتر ضیائی معاون وزارت اقتصاد لایحه
شماره ۵۹۱۸ - ۴۶/۴/۱۹ دولت راجع بموافقتنامه همکاری
فنی و اقتصادی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری
بلغارستان را برای شور اول مورد رسیدگی قرارداد و ماده
واحد و قرارداد منضم به آنرا با مختصر اصلاح که در بعضی
مکان عمل آمد تصویب کرد.

اینک گزارش آن بشرح زیر تقدیم مجلس شورای
ملی میگردد.

ماده واحده - موافقتنامه همکاری فنی و اقتصادی
بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری بلغارستان
شامل یازده ماده میباشد و در تاریخ ۹ فوریه ۱۹۶۷

در تهران به امضاء رسیده است تصویب و بدولت اجازه داده
میشود اسناد تصویب آنرا مبادله نمایند.

گزارش از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی
کمیسیون امور خارجه در جلسه سه شنبه ۱۶/۸/۴۶ با
حضور آقای دکتر ضیائی معاون وزارت اقتصاد لایحه دولت
راجع به موافقتنامه همکاری فنی و اقتصادی بین دولت
شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری بلغارستان را برای
شور اول مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون اقتصاد
را تصویب کرد.

اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.
مخبر کمیسیون خارجه -

گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی
کمیسیون دارائی در جلسه چهارشنبه ۱۷/۸/۴۶ با
حضور آقای دکتر ضیائی معاون وزارت اقتصاد لایحه
دولت راجع به موافقتنامه همکاری فنی و اقتصادی بین دولت
شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری بلغارستان را برای شور
اول بررسی و مصوبه کمیسیون اقتصاد را تصویب کرد.
اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.
مخبر کمیسیون دارائی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای دکتر بهبهانی
بفرمایند.

دکتر بهبهانی - در صفحه ۴ سطر سوم نوشته برای
مدتیکه تجارت فنی بنظر بنده تجارب فنی درست است.
رئیس - اصلاح میشود در کلیات لایحه نظر دیگری
نیست؟ (اظهاری نشد) بورود در شور ماده واحده رأی
میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم
قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. در ماده واحده
نظری نیست؟ (اظهاری نشد) لایحه برای شور دوم به
کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۱- قرائت يك فقره نامه رسیده از دولت در
اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر
لوازم برای اجرای طرح های مصوب بر نامه های
عمرانی کشور

رئیس - نامه ای است از دولت رسیده برای اطلاع
مجلس قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ساحت مقدس مجلس شورای ملی

بارعایت ماده واحده «قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب برنامه های عمرانی کشور» مصوب ۲۴ خردادماه ۱۳۴۵ موافقتنامه اعتباری بمنظور تأمین هشتاد و پنج درصد هزینه های ارزی خرید لوازم یستهای تهران و اطراف تهران که جمع کل هزینه ارزی آن بالغ بر ۴/۴۶۹/۵۲۵ فرانک فرانسه است با شرکت ژنرال دانترز پریز الکتریک (کوزاکس) در تاریخ ۴۶/۶/۱۹ منعقد گردیده است و اعتبار مذکور در چهارده قسط مساوی ششماه بصورت سفته بازپرداخت میگردد و بمانده اقساط بازپرداخت نشده

بهره ای از قرار شش درصد در سال از تاریخ ۲۵ مارس ۱۹۶۸ تعلق خواهد گرفت و سررسید اولین قسط ۱۲ ماه بعد از تاریخ انعقاد موافقتنامه میباشد بدینوسیله در اجرای تبصره (۲) ماده واحده فوق الذکر گزارش آن تقدیم میگردد. نخست وزیر

۱۲ - ختم جلسه

رئیس - چون فعلا موضوع دیگری در دستور نداریم با اجازه خانمها و آقایان جلسه امروز را ختم میکنیم دستور جلسه و تاریخ جلسه آینده بعداً به اطلاع همکاران - محترم خواهد رسید.

(۲۰ دقیقه بعد از ظهر جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مهندس عبدالله ریاضی

سؤال

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً تقاضا دارد مقرر فرمائید جناب آقای وزیر دارائی هنگام پاسخ بسئالات مورخه ۴۶/۸/۱۴ اینجانب

بسؤال زیر نیز پاسخ دهند.

علت اینکه قیمت درجات معین نوتون در استانهای آذربایجان و گیلان و مازندران تا سال ۱۳۳۶ یکسان و از آن

سال به بعد نرخ مذکور را در آذربایجان غربی پنج ریال برای هر کیلو گرم نوتون نسبت به سایر استانها پائین آورده اند

دکتر اسمعیل فریور - ۴۶/۸/۲۱

چیست ؟